

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ A ANALÝZA DELIKTŮ
ZEJMÉNA PŘESTUPKŮ V OBCI LIŠOV

Erika Máchová

Studijní obor: Pedagogika – veřejná správa

Vedoucí práce: PhDr. Helena Skarupská, Ph.D.

Olomouc 2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Správní trestání a analýza deliktů zejména přestupků v obci Lišov vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí práce PhDr. Heleně Skarupské, Ph.D., za odborné vedení práce, cenné rady a připomínky při zpracování závěrečné diplomové práce.

Obsah

1	Správní právo	10
2	Správní právo trestní	12
2.1	Správněprávní odpovědnost	12
2.2	Správněprávní delikt	13
3	Klasifikace správních deliktů	21
3.1	Správní disciplinární delikty	21
3.2	Správní pořádkové delikty	22
3.3	Jiné správní delikty fyzických osob	22
3.4	Jiné správní delikty právnických osob	23
4	Přestupky jako jeden z druhů správních deliktů	24
4.1	Sankce za ukládané za přestupky	25
4.2	Druhy sankcí dle přestupkového zákona	25
4.3	Ochranná opatření	27
4.4	Ukládání sankcí	28
5	Řízení o přestupcích	30
5.1	Zásady řízení o přestupcích	31
5.2	Účastníci řízení	33
5.3	Průběh řízení	35
5.3.1	Zahájení řízení	35
5.3.2	Řízení v prvním stupni	36
5.3.3	Ukončení přestupkového řízení v prvním stupni	39
5.3.4	Opravné prostředky	41
5.3.5	Exekuce	44
6	Obec Lišov	45
6.1	Vznik města a jeho historie	45
6.2	Historie a současnost obecního zřízení města Lišov	46
6.3	Městský úřad	48
6.4	Komise k projednávání přestupků	50
6.5	Administrativní stránka přestupkové agendy	51
7	Praktická část	54
7.1	Cíl práce	54

7.2	Výzkumné šetření.....	55
7.3	Shrnutí.....	64
7.4	Závěr.....	65
	Zdroje a literatura.....	67

Seznam použitých zkratek

PřesZ zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

SprŘ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Ústava ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů

MNV místní národní výbor

Úvod

Jak je z názvu patrné, cílem mé diplomové práce je shrnout základní komplexní přehled jednoho z významných subsystémů správního práva, tedy správního práva trestního tak, aby bylo srozumitelné každému člověku, který si práci přečte a analýza přestupků, páchaných v obci Lišov. **Hlavním cílem** této závěrečné diplomové práce je podat ucelený obraz o stavu správního trestání na teoretické a praktické úrovni a popsat statistický vývoj přestupkovosti v letech 2007 až 2012 v obci Lišov.

Jelikož je smyslem mé diplomové práce podat kompletní ucelené informace o přestupcích, následné odpovědnosti a sankcích za tyto přestupky, posléze tyto informace potvrdit či vyvrátit, je nutné, abych práci přehledně strukturovala. Práci jsem se proto rozhodla rozdělit na teoretickou a praktickou část. Přičemž část teoretická se člení do 6 kapitol, kde každá jednotlivá kapitola pojednává o jednom z významných aspektů správního trestání.

V první kapitole popisují ukotvení správního práva trestního v rámci českého právního systému.

V druhé kapitole už konkrétněji přistupuji k správnímu právu trestnímu, kde se zabývám základní otázkou správněprávní odpovědnosti. Tato kapitola taktéž přistupuje k tomu nejdůležitějšímu – správním deliktům – a jejich zákonnému vymezení v rámci právního systému ČR.

Účelem třetí kapitoly je pak klasifikovat správní delikty dle vybraného hlediska a vymezit, jak se od sebe vzájemně liší, jaká jsou jejich specifika a jejich právní ukotvení. Z tohoto hlediska jsem delikty rozdělila na pořádkové delikty, disciplinární delikty, správní delikty fyzických a právnických osob a největší a nejsystematičtější druh – přestupky. Právě přestupky jsou pak námětem čtvrté kapitoly. Nejprve charakterizuji přestupky jako takové a poté se zabývám postihy, které lze za jejich spáchání uložit.

V páté kapitole pak přecházím i k procesní otázce řešení přestupků. V rámci přestupkového řízení se snažím charakterizovat jeho základní specifika, kdo je účastníkem řízení, jaké jsou jeho fáze, druhy, jakými zákony a právními principy je ošetřeno, jak lze řízení ukončit či jaké jsou další možnosti účastníků řízení.

V šesté kapitole pak popisují konkrétní obraz fungování správního práva trestního v rámci zvolené obce. Nejprve se věnuji základní charakteristice obce, její historii, jejími specifiky a fungováním. Poté přecházím k samotné přestupkové komisi, její činnosti a přestupkové agendě.

Přestupková agenda mi poté posloužila jako zdroj informací pro praktickou část práce. Zde jsem si za cíl zvolila aplikaci znalostí získaných z teoretické části a zhodnocení, zda popsaná teorie funguje i v rámci správního trestání v praxi. Stanovila jsem si několik otázek, na které jsem se v rámci daného výzkumu pokoušela najít odpovědi. Na závěr jsem výzkum zhodnotila a popsala získaná fakta. Pro přehlednost jsem praktickou část obohatila o několik tabulek a grafů, které podle mého názoru mají větší výpovědní hodnotu než samotná čísla.

Nabízí se otázka, proč se v rámci závěrečné diplomové práce zabývat právě správním trestáním. Proč se zabývat tématem, které lidem vymezuje hranice, nutí je se jich držet a za jejich překročení je následně trestat. Odpověď je prostá, je historicky dokázáno, že společnost, která se neřídí domluvenými pravidly a jejich dodržování si nevynucuje, by byla společensky nefunkční. Bylo by sice hezké, v takového zidealizované představě nereálné lidské společnosti žít, avšak není to možné, proto jsem se rozhodla zaměřit diplomovou práci na téma správního trestání v rámci obce, kde bydlím a kde právě k páchání a stíhání přestupků dochází.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Správní právo

Právní odvětví, které se zabývá společenskými právními vztahy v oblastech, jako je školství, kultura, zdravotnictví a dalších, je jedna z kategorií veřejného práva. Typickou právní kategorií veřejného práva představuje správní právo.

Mezi další kategorie veřejného práva patří právo:

- ústavní,
- finanční,
- trestní.

Mnohdy hranice mezi veřejným právem a soukromím právem je velice tenká. Hlavním znakem, podle kterého lze identifikovat odvětví veřejného práva, je nerovnost subjektů v právních vztazích. Zde vždy správní činitel figuruje jako vrchnostenský orgán. Správní orgán má nadřazené postavení a může objektivně rozhodovat o subjektivních právech soukromých subjektů ve věcech, které jim ukládá zákon. Podle Janků (2008, str. 87), „*Fyzické nebo právnické osoby, vůči kterým je správa vykonávána, jsou povinny podřídit se autoritativnímu rozhodnutí příslušných orgánů, strpět provedení kontroly nebo sankci, podřídit se povinnosti.*“ Účelem správního práva je v obecné rovině ochraňovat veřejný zájem a upravovat vztahy mezi nerovnými subjekty, k naplňování svých úkolů může využívat správního donucení.

Z obsahového hlediska se správní právo podle Janků (2008, str. 87) dále kategorizuje na čtyři skupiny.

- **Organizační**

Jedná se o jednotlivé normy správního práva, které pojednávají o organizačním uspořádání práva – postavení subjektů ve správním řízení, pravomoc a působnost správního orgánu, prameny, z kterých musí správní orgán vycházet a řídit se jimi.

- **Hmotné**

Právní předpisy, které konkrétním subjektům předepisují, jaké práva a povinnosti jim zákon pro danou situaci přiznává.

- **Procesní**

Slouží k úpravě postupu orgánů veřejné moci ve správním řízení, postavení účastníků řízení, kdo může být zúčastněn na řízení, k vytváření a ochraně hmotných práv, jakým

způsobem bude řízení probíhat, jaké fáze řízení jsou obligatorní a další. Výchozím právním pramenem pro správní řízení je zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád.

- ***Trestní***

Čtvrtá část, která proniká třemi předchozími, se nazývá správní právo trestní. Jelikož se jedná o hlavní téma, které pojímá celá diplomová práce, jednotlivé jeho aspekty a specifika rozeberu v dalších kapitolách.

Správní právo je značně rozsáhlé a pro běžného člověka i dost nepřehledné, protože není obsaženo v jedné normě, ale je prostoupeno množstvím norem. V následujících kapitolách se proto zaměřím na tu část správního práva, která se zaměřuje na správní trestání

2 Správní právo trestní

Problematika správního trestání je velmi rozsáhlá a nejednoduchá kapitola veřejného práva. Na úvod by mohla zaznít otázka, co si pod pojmem „správní trestání“ nebo „správní právo trestní“ představit a jaká je jeho základní charakteristika. Pod tímto pojmem se skrývá především část správního práva, která se zaměřuje na deliktní jednání osob v odvětví veřejné správy.

Sládeček (2005, str. 380) k tomu říká: „*Obecně lze pak trestání, tj. rozhodování o vině a trestu za porušení práva, členit na soudní trestání, kdy o trestech za spáchání soudního deliktu (trestného činu) judikují trestní soudy, a správní trestání, kdy o trestech za spáchání správního deliktu rozhodují správní úřady*“.

Ani v současnosti nedošlo k vytvoření systémově konstruovaného a komplexně upraveného pojetí správního trestání, jak bylo slíbeno v *usnesení vlády České republiky č. 162 ze dne 20. února 2002 k návrhu věcného záměru zákona o správním trestání*, jež by ošetřovalo všechny aspekty týkající se správního trestání. Výsledkem takového neharmonického stavu pak je, že hromadně pojatá jednotlivá ustanovení zvláštních zákonů v žádném případě nemohou nahradit komplexně pojatou úpravu správního trestání a mnohdy jsou vykládána účelově. Jedinou dosavadní snahu o kodifikaci správního práva trestního lze spatřit v rámci přestupkového práva, který tvoří jeho nejucelenější část.

2.1 Správněprávní odpovědnost

Při narušování společenských vztahů, chráněných správním právem, dochází ke vzniku správněprávní odpovědnosti. Průcha (2007, str. 387) uvádí: „*Vznik odpovědnosti je přitom představován vznikem povinnosti strpět a nést sankci. Proto je také za základ správněprávní odpovědnosti považováno protiprávní jednání subjektů správního práva, za které lze uložit správněprávní sankci. Takové protiprávní jednání je označováno jako správní delikt a správněprávní odpovědnost je tudíž odpovědnost za správněprávní delikt.*“ V širším slova smyslu se správního deliktu mohou dopustit fyzické i *právní osoby*¹. I právnícké osoby resp. její představitelé tedy mají správně právní odpovědnost. To znamená, že dopustí-li se

¹ Právnícká osoba je uměle utvořený útvar, skládající se obvykle ze skupiny fyzických osob, kterému zákon přiznává způsobilost k právním úkonům a právní subjektivitu. Občanský zákoník v Ust. § 18 odst. 2 právníckou osobu definuje jako sdružení fyzických nebo právníckých osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon.

správního deliktu například společnost s ručením omezením, správněprávní odpovědnost za provinění nese ten, kdo za ní byl zmocněn v dané věci jednat. Specifikum správně právní odpovědnosti spočívá v tom, že je realizována správními orgány v podmínkách veřejné správy. Za obecný termín pro porušení normy veřejného práva lze tedy použít označení správní delikt. Co to správní delikt je a jaká jsou jeho specifika, si vysvětlíme v následující kapitole.

2.2 Správněprávní delikt

Souhrnný pojem, který se užívá a zahrnuje v sobě jednotlivé druhy správních deliktů, jež se vyskytují v české právní úpravě, je správní delikt. Jednotlivé skutkové podstaty správních deliktů lze dohledat ve více než 200 normách, jejich právní úprava není komplexní a bezmála každý nově přijímaný správně právní zákon pojímá též ustanovení o správních deliktech. Obecné vymezení správního deliktu je pouze výsledkem činnosti právní praxe, které se podle Matese (2002, str. 11) vyznačuje těmito pojmovými znaky:

- 1) *„protiprávnost;*
- 2) *škodlivost;*
- 3) *zákonně vyjádření skutkové podstaty;*
- 4) *objekt;*
- 5) *objektivní stránka;*
- 6) *subjekt;*
- 7) *subjektivní stránka;*
- 8) *trestnost;*
- 9) *zákonně zmocnění pro uplatnění odpovědnosti v rámci veřejné správy.“*

Protiprávnost

Nejjednodušeji lze protiprávní jednání charakterizovat jako takové jednání, které odporuje právnímu řádu. Dochází k porušení nebo nesplnění povinnosti, která vyplývá z normy správního práva a která byla uložena na základě zákona k tomu oprávněným orgánem. Ovšem za splnění určitých, zákonem stanovených podmínek, jak uvádí Mates (2002, str. 18) lze protiprávnost vyloučit. Jedná se o:

- nutnou obranu,

- krajní nouzi,
- plnění zákonné povinnosti,
- výkon práva,
- dovolené riziko,
- jednání na příkaz.
- oprávněné použití zbraně a
- svépomoc.

Bliže si některé z těchto pojmů objasníme níže.

Nutná obrana je charakterizována jako akt odvracející útok pachatele na oběť deliktu. Účelem útoku musí být ohrožení nebo porušení zájmu chráněného zákonem jako je čest, majetek, zdraví atd. Podmínkou je, aby nutná obrana směřovala proti útoku v době ohrožení, nikoliv před či po skončení samotného útoku a v míře, která je útoku přiměřená. Staňek k tomu dodává, že, *„podle soudní judikatury je nutná obrana přípustná proti útoku přímo ohrožujícímu jakýkoli zájem chráněný trestním zákonem. V této souvislosti má Nejvyšší správní soud za to, že pro trestnost přestupků musí platit obdobné principy a pravidla jako v případě trestných činů. V této souvislosti lze poukázat na rozhodnutí Nejvyššího správního ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007 - 135, ve kterém Nejvyšší správní soud mimo jiné konstatoval, že „Trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy jako trestnost trestných činů“ a že „pro trestnost jednání musí být naplněna i materiální stránka deliktu a krajní nouze je stavem vylučujícím protiprávnost jednání naplňujícího formální znaky deliktu.“*

Jednání **v krajní nouzi** představuje stav, kdy dochází k bezprostřednímu ohrožení zájmu, který je chráněn zákonem. V daný moment neexistuje jiná možnost, jak ohrožení odvrátit, než použití přiměřeného počínání, které svými rysy jinak odpovídá správnímu deliktu. (srov. ust. § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích). Relevantním faktem je, aby jednání, které odvrací původní nebezpečí, nedosáhlo závažnějších následků, než následek jednání původního (tzv. požadavek proporcionality), v takovém případě by došlo k překročení mezi krajní nouze.

Další okolnosti vylučující protiprávnost jako jsou plnění zákonné povinnosti, výkon práva, dovolené riziko, jednání na příkaz, oprávněné použití zbraně a svépomoc jsou odvozeny z obecných právních principů a je nutné k nim přihlížet jakožto k okolnosti, které

mají podle Matesa (2002, str. 103) za důsledek, že, „*čin, který se svými rysy podobá správnímu deliktu, není však protiprávní, ale naopak dovolený, není správním deliktem.*“ Jejich kompletní a striktní výčet není zcela uveden v žádném ze zákonů, ale často se jejich zákonného uplatnění dovozuje analogicky. Okolnosti vylučující protiprávnost nelze vzájemně zaměňovat s důvodů zániku trestnosti. U okolnosti, vylučující protiprávnost, čin nikdy trestný nebyl, zatímco u okolností, které mají za následek zánik trestnosti, v důsledku další okolnosti trestnost zaniká. Přestupkový zákon v § 20 uvádí dva důvody zániku trestnosti a to uplynutí času (uplynul-li od jeho spáchání jeden rok) a v případě, že se na daný přestupek vztahuje amnestie. Dalším důvodem zániku odpovědnosti za přestupek je pak i smrt pachatele. V tomto případě nepřechází odpovědnost na právního nástupce, jelikož stíhán a sankcionován nemůže být nikdo za následky jednání, které sám nespáchal, ale pouze a jedině pachatel sám.

Škodlivost

V případě neexistenci obecné úpravy správního trestání, jak právní teorie, tak judikatura soudů, z dlouhodobého hlediska má za to, že je třeba uplatňovat obecné principy trestního práva i na případy správního trestání. Škodlivost definuje Doleček (2010) „*Škodlivost znamená, že jednání, aby naplnilo znaky správního deliktu, musí být pro společnost škodlivé.*“ Pojem společenská škodlivost nahradil komunistický pojem, „*společenská nebezpečnost*“, kterého se užívalo v období totality. Pro laickou veřejnost by se oba zmíněné pojmy mohly zdát jako synonymní, což je sice pro laika dostatečné, ale ne zcela přesné vyjádření. Při posuzování společenské nebezpečnosti se vycházelo z určení jejich jednotlivých stupňů (malý, nepatrný, ...), což u společenské škodlivosti nenajdeme. Výchozí pravidlo spočívá v tom, že odpovědnost pachatele a právní důsledky s ní spojené lze uplatňovat pouze v případech společensky škodlivých. Avšak, proto aby nedocházelo k zavalování soudů různými malichernostmi, zákon stanoví, že přestože se pachatel dopustí trestného činu lze vůči němu trestněprávní odpovědnost a její důsledky uplatňovat pouze v těch případech, pokud je případ natolik společensky škodlivý, že ho nelze vyřešit podle jiného právního předpisu (např. právě v přestupkovém řízení). Z výše zmíněného je patrné, že modernější pojem společenská škodlivost měl zásadní důležitost zejména v trestním řízení.

Zákonné vyjádření skutkové podstaty

Při vymezení skutkové podstaty musíme vycházet z principu zákonnosti, který ukládá povinnost používat státní moc jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Vychází ze zásady *„Nullum crimen sine lege“*, kterou lze v češtině volně přeložit jako *„Kde není zákon, není ani zločin.“* Jde o morální princip, který říká, že člověka lze potrestat pouze za jednání, které je jako trestné zákonem jednoznačně označeno. Kdybychom chtěli dohledat její právní ukotvení pro správní právo trestní, musíme přihlížet k následujícím právním dokumentům.

První zásadní právní dokument, který obsahuje pojednání o zásadě zákonnosti, je Listina základních práv a svobod (dále jen LZPS) v článku 39 *„Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit.“* Zakotvení této zásady v nejvyšších právních dokumentech by někdo mohl považovat za spornou stránku věci, a to v tom smyslu, že je zmiňována pouze pro oblast trestního práva². Pokud budeme přihlížet k judikátu Evropského soudu pro lidská práva, jakožto výchozímu právnímu dokumentu, ve vztahu k čl. 6 Úmluvy o ochraně základních práv a svobod (č. 209/1992 Sb.), můžeme právní spojení „trestní obvinění“ vykládat tak, jak jej chápe Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. *„Lze jednoznačně dovodit, že pojem ‚trestní obvinění‘ se týká rozhodování o jakémkoli protiprávním jednání, které je postižitelné trestem, tedy nejen o postihu za soudní delikty, ale i za správní delikty, a to jak fyzických, tak i právnických osob.“* Ke stejnému názoru dospěl i Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 4 As 10/2006 – 57 : *„Se zřetelem k zásadám, vyjádřeným v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, vyhlášené ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992, které vyjadřují principy práva na spravedlivý proces, musí řízení o přestupku, stejně tak o jiném správním deliktu, podléhat stejnému režimu jako řízení o trestných činech.“* Z vyjádření těchto právních institucí tudíž odvodit, že použití analogie se v tomto případě nevylučuje.

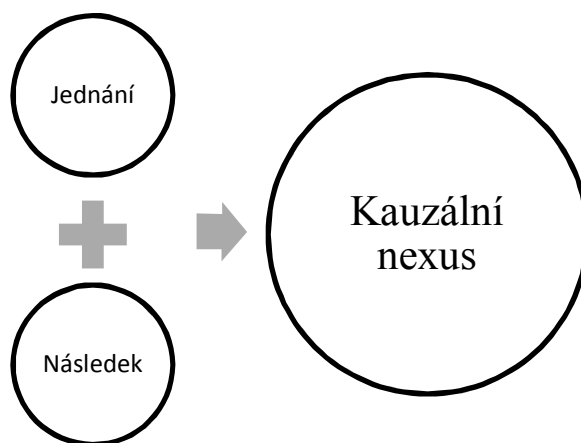
Protiprávní jednání musí mít určitou kvalitu a dosahovat určité intenzity. Je tedy nezbytné, aby bylo určité, jasné a v zákoně přesně označené. Aby mohlo být jednání nějakého subjektu rozhodnutím správního úřadu kvalifikováno jako správní delikt, musí dojít k naplnění typových znaků.

² srov. pojem „trestný čin“ v rámci Listiny základních práv a svobod

Skutková podstata se skládá ze 4 základních znaků - objektu, objektivní stránky, subjektu a subjektivní stránky. Pokud nedojde k naplnění jednotlivých znaků nebo některý ze znaků chybí, nedojde ani k naplněné skutkové podstaty a skutek tudíž nelze kvalifikovat jako správní delikt, který by měl být projednáván ve správním řízení.

Objektivní stránka

Základem každého deliktu je konkrétní jednání, které způsobuje určitý škodlivý následek. Za jednání se považuje určitý projev vůle navenek; který vyvolává škodlivý následek. Podmínkou je, že jednání je v bezprostřední příčinné souvislosti s následkem, to znamená, že zde existuje tzv. *kauzální nexus*.

Obrázek 1

Za splnění výše zmíněných podmínek vzniká i právní odpovědnost za protiprávní jednání. To znamená, že určitý subjekt může být odpovědným za delikt jedině v případě, že jeho jednání určitý následek přímo vyvolalo.

Objekt

Objektem správních deliktů jsou, podle Gerlocha (2004, str. 197) jednotlivé právem chráněné společenské zájmy, které v případě porušení zákona mohou být ohroženy nebo porušeny. V některých zákonech se můžeme setkat s tím, že objekt není přímo vyjádřen ve skutkové podstatě správního deliktu.

Hendrych (2009, str. 456) uvádí, že objekt můžeme dále rozdělovat na obecný, druhový a individuální.

- **obecný:** za něj lze označit řádný výkon veřejné správy (např. pořádek ve státní správě a samosprávě, veřejný pořádek, občanské soužití);
- **druhový:** jde o rozřazení objektů do skupin, které se vyznačují společnými rysy. Lze je najít v hlavičkách jednotlivých ustanovení (např. přestupky na úseku zdravotnictví, přestupky na úseku kultury);
- **individuální:** konkrétní zájem, jenž je v ustanovení uveden (jako příklad můžeme uvést třeba ust. § 35 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb., přestupku se dopustí ten, kdo neoprávněně loví zvěř)

Subjektivní stránka

Obligatoční prvek subjektivní stránky tvoří zavinění. Mezi fakultativní znaky pak lze zahrnout:

-motiv, pohnutku, záměr, cíl apod.

Ve skutkových podstatách se s fakultativními znaky setkáváme jen zřídka, jsou-li však formulovány, pak je nutné, aby byly i naplněny. Podrobněji se fakultativními a obligatočními znaky subjektivní stránky zabývá Sládeček (2005, str. 160), který zavinění charakterizuje jako „*psychický vztah pachatele k jednání. Obdobně jako v trestním právu se sice konstruuje zavinění z nedbalosti (§ 4 odst. 1 přest. zák.) a zavinění úmyslné (§ 4 odst. 2 přest. zák.), zpravidla však postačuje nedbalostní forma zavinění, pokud zákon výjimečně výslovně nevyžaduje úmysl. Do subjektivní stránky se jako fakultativní znaky dále zahrnují pohnutka (psychický podnět ke spáchání přestupku) a cíl (co pachatel spácháním skutku sledoval). Na rozdíl od práva trestního není postižitelná příprava, pokus jen ve zcela výjimečném případě.*“ Oproti němu Průcha (2012, str. 61) ve fakultativních znacích zmiňuje i motiv a záměr. „*Zavinění je obligatočním znakem subjektivní stránky skutkové podstaty. Kromě něho se vyskytují i fakultativní znaky, z nichž v přestupkovém právu přichází v úvahu zejména motiv, čili pohnutka a cíl, případně záměr. Pohnutka bývá vymezována jako vnitřní podnět vedoucí pachatele k rozhodnutí spáchat přestupek, cílem je to, co jím usiluje vyvolat. [...] Je-li pohnutka znakem skutkové podstaty, pak je nutná k naplnění této skutkové podstaty. Jinak se k pohnutkám přihlíží především při určování druhu a výměry sankce (§ 12 odst. 1 PřesZ).*“

Jak už jsem uvedla výše, zavinění je vnitřní psychický stav pachatele ke způsobení jednání. Udává se, že jednotlivé formy zavinění se od sebe liší částí vědomí a volní.

U složky vědění se v základu jedná o vnímání pachatele na základě smyslů, zároveň i jeho dosavadním vědomostem a zkušenostem. Volní složka se zakládá na chtění pachatele a jeho srozuměním s danými fakty.

Tradičně se u zavinění usuzuje na dvě složky – úmysl a nedbalost.

- **Úmysl přímý** – pachatel chce zákonem zmiňovaným způsobem ohrozit či porušit zájem, který onen zákon chrání.
- **Úmysl nepřímý** – pachatel si je vědom skutečnosti, že zde existuje možnost, že svým jednáním poruší nebo ohrozí zákonem chráněný zájem. A pro případ, že k tomuto ohrožení nebo porušení zájmů dojde, je s tím srozuměn.
- **Nedbalost vědomá** – není pachatelovým cílem porušit či ohrozit chráněný zájem (absence složka volní), avšak je si vědom, že k takové situaci může dojít. Spoléhá však na to, že se tak nestane.
- **Nedbalost nevědomá** - pachatel si neuvědomuje možnost, že svým jednáním způsobí porušení nebo ohrožení zákonem chráněného zájmu. Stejně jako u nedbalosti nevědomé zde úplně chybí složka volní. (Srov. ust. §4 PřesZ)

Subjekt

Zjednodušeně řečeno je subjektem správního trestání pachatel. Subjektem deliktu se může stát ten, kdo se dopustí porušení práva a kterému právo přiznává způsobilost k protiprávnímu jednání. Způsobilost k protiprávnímu jednání je udána naplněním dvou znaků - dosažením věku 15 let (dnem následujícím po 15. narozeninách). Pachatel ve věku mezi 15. a 18. rokem se nazývá mladistvý a jeho správní stíhání se řídí modifikovanými ustanoveními PřesZ, které zohledňují po stránce hmotné i procesní fakt, že jejich fyzický a zejména rozumový vývoj dosud nebyl dokončen.

Druhým podstatným znakem, je přičetnost v době spáchání trestného činu tzn., zda je delikvent schopen rozpoznat následky svého jednání, a zda je schopen jednání ovládnout (zdali má schopnost *rozpoznávací* a *ovládací*). Jestliže se však pachatel do stavu nepřičetnosti uvede sám, pomocí alkoholu nebo návykových látek, pak je za správní delikt stále odpovědný. Odchylku ze zákona také představuje prezident, soudci ústavního soudu, poslanci, senátoři, a další osoby, které požívají zvláštních imunit na základě zvláštních zákonů, které jim připisují unikátní postavení.

Jak už jsem zmiňovala výše, u subjektu deliktu musíme rozlišovat, zda se jedná o osobu fyzickou či osobu právnickou. V případě právnické osoby se odpovědnost za přestupek

vylučuje – odpovědnost nese pouze fyzická osoba, která na základě svého funkčního postavení za právnickou osobu jednala nebo jednat měla. Odpovědné tudíž nemohou být například obchodní společnosti, obce, občanská sdružení, nadační fondy, apod. jako celky, ale vždy její představitelé, u kterých tato zodpovědnost vyplývá ze smluvního vztahu.

Trestnost

Podle Průchy (2012, str. 387) *„Zákon spojuje s deliktem hrozbu sankce trestní povahy (trestního postihu), v tomto smyslu se hovoří o trestnosti deliktu. Správní delikt se tak liší od porušení povinnosti stanovených normami správního práva, které má jiný právem předvídaný důsledek.“* Nejtypičtější a nejfrekventovanější sankcí, jež se ukládá za spáchání správního deliktu, je pokuta. Jednotlivé druhy sankcí jsou taxativně vymezeny příslušným zákonem. Jiný druh sankce, za porušení práva, uložit nelze. Zákon v některých případech umožňuje upustit od sankce. Průcha (2012, str. 402) k tomu uvádí: *„Kromě sankcí, případně namísto sankcí lze za správní delikt ukládat i ochranná opatření. Tato ochranná opatření mohou v některých případech postihnout i jinou osobu, resp. jiné osoby. Rovněž ochranná opatření musí být taxativně uvedena v zákoně.“*

Ochrannými opatřeními jsou:

- a) omezující opatření a
- b) zabránění věci. (více ust. §16-18 PřesZ)

Projednávání správních přestupků přísluší výlučně do rukou správních orgánů nebo jiných orgánů nebo úředních osob k tomu zákonem zmocněných. Delikty se projednávají z:

- moci úřední
- nebo na návrh poškozeného, jeho zákonného zástupce nebo opatrovníka.

Četnější výskyt projednávání přestupků je z moci úřední. Zákon v některých případech dává správnímu úřadu volnou ruku, zda případ projednat či nikoliv, v ostatních případech správní orgán musí případ projednat vždy.

V této kapitole jsem se zabývala zejména pojem správní delikt a jeho jednotlivými pojmovými znaky jako je škodlivost, protiprávnost, zákonné vyjádření skutkové podstaty a trestnost. V následující kapitole si správní delikty roztrídíme na jednotlivé druhy a budeme se zabývat jejich odlišnostmi v rámci právního řádu.

3 Klasifikace správních deliktů

Podle Matese (2002, str. 10), lze správní delikty dělit do těchto kategorií:

- „přestupky,
- tzv. jiné správní delikty fyzických osob,
- správní delikty právnických osob,
- správní delikty smíšené povahy (smíšené správní delikty),
- veřejné disciplinární delikty,
- tzv. pořádkové správní delikty.“

Oproti němu Hendrych (2009, str. 317) uvádí klasifikaci správních deliktů na:

- „přestupky,
- správní disciplinární delikty,
- tzv. správní pořádkové delikty,
- jiné správní delikty, zejména
 - správní delikty právnických osob a tzv. fyzických podnikajících,
 - jiné správní delikty fyzických osob,
 - správní delikty právnických osob,
 - osob (označované někdy také jako správní delikty „podnikatelů“).“

3.1 Správní disciplinární delikty

Jedná se o tu skupinu správních deliktů, které mají vždy speciální subjekt a jsou obvykle svázána s morálními principy, dobrými mravy a dodržováním řádů. Jejich speciálnost vychází z jejich zvláštního postavení, kterého nabývají v právním vztahu, který uzavřely s danou institucí na základě nějaké smlouvy nebo dohody. Může se jednat o členský, služební nebo zaměstnanecký poměr. Objektem disciplinárních deliktů je kázeňský řád, profesní etika, odbornost výkonu povolání a řádný výkon služby, dodržování pořádku v určité společnosti, zachovávání psaných pravidel chování, dodržování dobrých mravů. Sankce, ukládané za disciplinární delikty, jsou velice rozmanité. Počínaje od různých forem napomenutí přes peněžité postihy, snižování hodnosti až po vyloučení z dané instituce. Rozlišují se disciplinární delikty v rámci veřejného sektoru (porušení povinnosti člena profesní komory, porušení povinnosti vojáka z povolání) a soukromého sektoru (porušení povinnosti zaměstnancem, porušení povinnosti představitele nadačního fondu). Jako příkladnou ukázkou disciplinárního deliktu lze uvést kupříkladu závažné provinění žáků či studentů proti

vnitřnímu řádu školy. O jejich provinění rozhoduje ředitel školy v disciplinárním řízení. Zároveň platí, že protiprávní jednání, které je disciplinárním deliktem, může taktéž naplnit skutkovou podstatu trestného činu, přestupku anebo jiného správního deliktu a tudíž může být pachatel disciplinárního deliktu být za své provinění trestán dvakrát.

3.2 Správní pořádkové delikty

Pro pořádkové delikty je charakteristické, že jsou procesně právního rázu. U ostatních skupin správních deliktů řešíme hmotně právní povahu věci. Pořádkové delikty se vztahují na samotné správní řízení, objektem pořádkových deliktů je právě průběh správního řízení. Příslušnost k projednávání pořádkových deliktů přísluší stejnému správnímu orgánu, který zároveň rozhoduje o samotném správním řízení o původním provinění. Může být uložena jedině osobám, které narušují, maří průběh nebo účel řízení a v řízení mají určitě povinnosti (účastníci řízení; svědci; veřejnost, která se účastní veřejné části jednání, atd.) a je možné k ní zároveň uložit i další zajišťovací prostředek, a to vykázaní z místa jednání. Smyslem ukládání sankcí za pořádkové delikty je napomoci správnímu orgánu zabezpečit hladký průběh řízení bez zbytečných komplikací. Podle Matese (2002, str. 87) „*S pořádkovým deliktem se lze setkat především ve správním řádu. Pořádková pokuta je zde jednou z forem pořádkových opatření, které zákon upravuje v rámci taxativně vymezených prostředků k zajištění průběhu a účelu řízení.*“

Správní orgán, který pořádkovou pokutu uloží, rovněž může stejnou pokutu prominout nebo snížit. Ve svém rozhodnutí vezme na zřetel, jestli subjekt, kterému je pořádková pokuta uložena, plní svoje procesní povinnosti v dalším průběhu řízení. Dále pak Mates (2002, str. 87) uvádí, „*Není-li příčina, pro kterou byla pořádková pokuta udělena, odstraněna, lze pořádkovou pokutu udělit i opakovaně.*“

3.3 Jiné správní delikty fyzických osob

V případě negativního vymezení pojmu jiných správních deliktů fyzických osob se jedná o tu část hmotněprávní deliktů fyzických osob, jenž nejsou ani přestupky ani disciplinárními delikty. Společné s přestupky mají to, že musejí být i zákonem výslovně vymezeny. Ale naopak, na rozdíl od přestupků nemusí být jiné správní delikty spáchány zaviněně. V praxi to znamená, že není podstatné, jestli subjekt, který se správního deliktu

dopustil, se takového jednání dopustit s úmyslem přímým nebo nepřímým, a jestli k tomu došlo vědomě či nevědomě.

Dělení správních deliktů na přestupky a jiné správní delikty je zásadní zejména pro projednání věci v řízení o něm. Přestupek se projednává podle zákona o přestupcích a správní řád má pouze subsidiární povahu, zatímco k projednávání správních deliktů dochází pouze ve správním řízení podle správního řádu. Za jiné správní delikty také většinou hrozí mnohem vyšší sankce, ve formě pokuty, než za přestupky.

3.4 Jiné správní delikty právnických osob

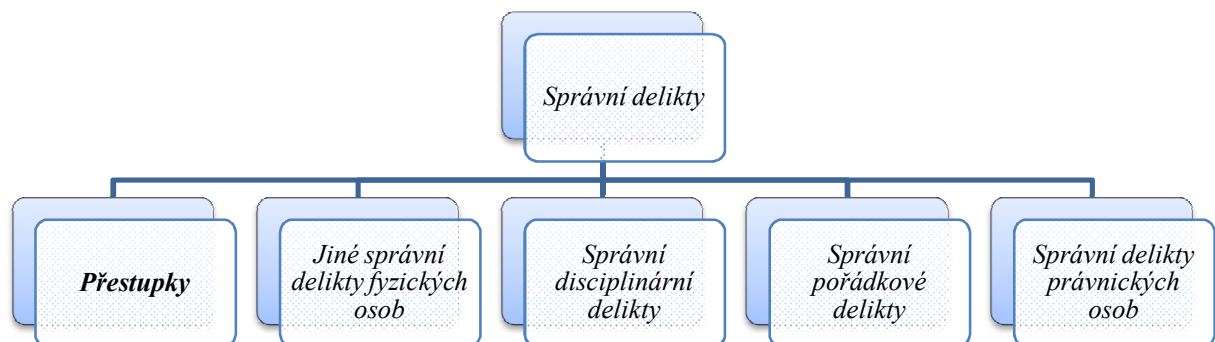
Charakterizovat je můžeme obdobně jako ostatní správní delikty. Opět se jedná o protiprávní jednání právnické osoby, jehož znaky jsou stanoveny zákonem a správní orgán je oprávněn je sankcionovat dle příslušné normy. Tento druh jiného správního deliktu právnických osob můžeme v současné době dohledat přibližně v 80 zákonech. Sankcí ukládanou za tento jiný správní delikt je téměř výlučně peněžitý trest – peněžitá pokuta.

Posledním a nejširším okruhem správních deliktů jsou přestupky. Jako u jediného druhu správních deliktů je jejich právní úprava zčásti sjednocena v rámci jediného zákona. Blíže si charakterizujeme, co je pro ně typické a čím se vyznačují, v následující kapitole.

4 Přestupky jako jeden z druhů správních deliktů

Horzinková (2008, str. 13) říká, že „Přestupky jsou jedinou skupinou správních deliktů, která je alespoň částečně kodifikovaná. Většina skutkových podstat je pak upravena v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, kdy ostatní skutkové podstaty jsou upraveny ve zvláštních zákonech. Typické pro současný legislativní vývoj je rozšiřování těchto skutkových podstat ve speciálních zákonech, čímž dochází na úkor kodifikace a přehlednosti, k jejich přesouvání ze zvláštní části zákona o přestupcích do těchto speciálních zákonů.“

Pro zajímavost lze uvést, že veřejnost často dohromady směšuje pojmy správní delikt a přestupek. Přestupek často staví na totožnou úroveň jako nadřazený pojem správní delikt, který je ve skutečnosti všeobecným pojmem, zatímco přestupek je pouze jednou z částí správních deliktů.

Obrázek 2

Za přestupek podle § 2 odst. 1 zákona o přestupcích se označuje „zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.“ Pro odpovědnost za přestupek platí, že musí být splněny tyto základní znaky:

- protiprávní jednání uvedené v přestupkovém nebo jiném zákoně, se kterým zákon spojuje hrozbu určitou sankcí a které přísluší projednat správnímu orgánu,
- a zároveň se může jednat o zaviněné protiprávní jednání i z nedbalosti, pokud zákon výslovně nestanoví, že je zapotřebí úmyslného zavinění.(srov. Doleček, 2010, dostupné)

4.1 Sankce za ukládané za přestupky

Sankci lze chápat jako následek odpovědnosti za přestupek v právním smyslu. Nejprve než provedeme samotný výčet jednotlivých druhů sankcí, který taxativně vymezuje přestupkový zákon v ustanovení § 11, uvedeme některé zásadní informace, které jsou s ukládáním sankcí spojeny. Jde zejména o povinnost ukládat pouze takové sankce, které jsou vymezeny přestupkovým či jiným speciálním zákonem. Sankci můžeme ukládat, jak samostatně, tak společně s jinou sankcí. Výjimka v libovolném kombinování sankcí existuje pouze u ukládání ‚napomenutí‘, bližší informace však přímo uvedu až v odstavci o této samotné sankci. Zákon ponechává správnímu orgánu možnost upustit od potrestání, jestliže shledá, že k nápravě postačuje samotné projednání přestupku. Rozhoduje-li se o závažnosti přestupku je potřeba podle Matese (2002, str. 45) přihlídnout k těmto faktorům:

- *„způsob spáchání přestupku,*
- *následky přestupku,*
- *okolnosti, za kterých byl přestupek spáchán,*
- *míru zavinění,*
- *pohnutky,*
- *osobu pachatele,*
- *zda a jakým způsobem byl pachatel přestupku postižen v disciplinárním řízení.“*

Podle ust. §11, odst. 3, PřesZ má Správní orgán taktéž možnost upustit od potrestání pachatele a to v případě, že *„k nápravě pachatele postačuje samotné projednání přestupku.“*

4.2 Druhy sankcí dle přestupkového zákona

Mezi jednotlivé druhy sankcí tak, jak jsou uvedeny v přestupkovém zákoně, patří tyto druhy sankcí: napomenutí, pokuta, zákaz činnosti, propadnutí věci. Bližší si je popíšeme v následujících odstavcích.

Napomenutí

Jedná se o nejmírnější formu sankce, kterou správní orgán v řízení o přestupcích může uložit. Jeho účinky, morálního charakteru, můžeme chápat podobně jako u samotného upuštění od potrestání, ke kterému se správní orgán může ve vybraných případech přiklonit.

Napomenutí si můžeme představit jen jako pomyslný kárně vztyčený prst správního orgánu vůči pachateli přestupku, který byl uznán vinným. V přestupkovém zákoně taktéž lze dohledat odstavec o tom, že napomenutí není možno uložit společně s peněžitou pokutou. Další důležitou informací o napomenutí zmiňuje Mates (2002, str. 47) „*napomenutí lze uložit v řádném řízení o přestupcích, v řízení příkazním, nikoli tedy v blokovém.*“

Pokuta

Nejčastěji voleným, ukládaným a pravděpodobně i nejuniverzálnějším druhem sankce je pokuta, která pachateli způsobuje majetkovou újmu. Je jedinou formou sankce, kterou můžeme uložit v blokovém řízení. Pro stanovení výše pokuty komise k projednávání přestupků vychází z § 13, PřestZ. „*Obecně je výše pokuty maximálně 1 000 Kč, nestanoví-li zákon jinak. To platí i pro tzv. blokovou pokutu, naopak v příkazním řízení lze uložit pokutu až do výše 4 000 Kč. Příjem z pokuty jde do rozpočtu obce nebo státu, podle toho, který orgán ji uložil.*“ Její relativní výše je stanovena pro každý přestupek samostatně ve zvláštní části zákona o přestupcích či zákoně speciálním.

Zákaz činnosti

Účelem této sankce je zejména zamezit v recidivě pachateli při páchání určitého přestupku. Určené přestupky, za něž můžeme uložit tuto sankci zákazu činnosti, jmenuje Mates (2002, str. 49):

- „*přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle §22, odst. 1, PřesZ,*
- *ostatní přestupky na úseku dopravy a přestupky na úseku silničního hospodářství podle §23, odst. 2, PřesZ,*
- *přestupky na úseku podnikání podle §24, odst. 1, PřesZ,*
- *přestupky na úseku zdravotnictví podle §29, odst. 1, PřestZ,*
- *přestupky na úseku zemědělství, myslivosti, rybářství podle §35, PřesZ.*“

Zákaz činnosti můžeme uložit maximálně do výše 2 let. Černý (2009, str.115) se k tomu vyjadřuje, že „*Nejčastěji bývá ukládána za dopravní přestupky, a to konkrétně zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Tuto sankci lze uložit samostatně nebo s jinou sankcí. Sankci zákaz činnosti lze vyslovit jen u činnosti, kterou pachatel vykonává v pracovním nebo jiném obdobném poměru, nebo jde-li o činnost, k níž je třeba povolení nebo souhlasu státního orgánu.*“

Propadnutí věci

Propadnutí věci stejně jako pokuta náleží do kategorie finančních postihů. Základním předpokladem udělení sankce je, aby pachatel byl majitelem věci. Mates (2002, str. 51) uvádí další podmínku, a to „*že věc byla k spáchání přestupku použita nebo určena nebo byla přestupkem získána nebo byla nabyta za věc přestupkem získanou.*“ Správní orgán je omezen ustanovením §15, odst. 2. PřesZ, dle něž ji „*nelze uložit, je-li hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze přestupku.*“

Také ji nelze udělit v blokovém a příkazním řízení.

Zákaz pobytu

Dne 15. ledna 2013 nabývá účinnosti zákon č. 494/2012 Sb., který doplňuje výčet sankcí o zákaz pobytu. Tato novela zpravomocňuje obecní úřady k možnosti uložení sankce na dobu do tří měsíců. Pachatelovi není dovoleno v době trvání zákazu pobytu pohybovat se na vymezeném území obce nebo její části, v níž se dopustil přestupku a její následný recidivě. Dojde-li k nedodržení uložené sankce, bude posuzováno jako maření výkonu úředního rozhodnutí a v následném trestním stíhání může být postižen omezením svobody až na 3 roky. Tato sankce je mířena proti občanům, kteří v obci nežijí nebo nemají trvalý pobyt.

Pro zajímavost lze uvést, že prvně bylo této sankce využito v dubnu 2013 správními orgány obce Chomutov, kde byl zákaz pobytu uložen prostitutce z Mostecka, která v Chomutově nabízela své služby. (více na <http://www.novinky.cz/domaci/298618-prvni-zakaz-pobytu-ulozili-v-chomutove-prostitutce.html>)

V některých případech bývají vedle sankcí ukládány i o ochranná opatření. Mezi jejich společné vlastnosti patří to, že jsou prostředkem státního donucení a zároveň slouží jako institut ochrany společnosti.

4.3 Ochranná opatření

Mezi ochranná opatření, která lze dohledat v ust. §16, PřesZ, patří:

- omezující opatření (blíže §17) a
- zabránění věci (blíže §18).

Ochranná opatření bývají ukládána za taxativně vymezené přestupky, s výjimkou dopravních přestupků. Dle ustanovení § 17 zákona o přestupcích musejí být ukládána ochranná opatření přiměřená povaze a závažnosti spáchaného přestupku.

Lze je uložit jen spolu se sankcí a nejdéle na dobu jednoho roku. Důsledkem jejich nařizování je způsobit újmu osobám, kterým jsou ukládány, což vyplývá z účelu jejich výchovného a preventivního zaměření.

4.4 Ukládání sankcí

Činnost, která se orientuje na zjištění veškerých okolností, za kterých došlo ke spáchání přestupku, dále pak předpokladů nápravy odpovědné osoby a v neposlední řadě na zajištění ochrany zájmů společnosti prostředky trestně správních norem. Při aplikaci jednotlivých sankcí se vychází z norem správního řádu, který má vůči přestupkovému zákonu subsidiární povahu. To znamená, že správní úřad vychází jednak z obecné části přestupkového zákona, jednak z jednotlivých sankčních předpisů norem zvláštní části správního práva.

Mimo zásady, které uvádí správní řád a přestupkový zákon, však nelze opomíjet obecné zásady právní. Jejichž použití je ve správním právu nesporné, jelikož jsou pramenem práva v České republice. (viz např. nález Pl. ÚS 33/97, publikován mj. ve Sbírce zákonů pod č. 30/1998 Sb. Správní trestání, jakožto jedna z částí správního práva, si také analogicky půjčuje některé zásady z trestního práva). Při ukládání sankcí je nutné se řídit i tzv. Principy dobré správy, které fungují jako určité dobré mravy, z kterých by veřejná správa a její zástupci měli vycházet. K tomu se vyjadřuje Skulová (2005, str. 36), „*Principy dobré správy lze charakterizovat jako soubor požadavků a vlastností, které by měl naplňovat výkon veřejné správy v podmínkách moderního státu.*“ Mezi konkrétní projevy Principů dobré správy jsou zásady správního řízení, uváděné ve správním řádu. Jde o zásadu zákonnosti, zákazu zneužití pravomoci, zásadu ochrany dobré víry a veřejného zájmu, zásadu proporcionality, zásadu nestranného postupu a legitimního očekávání či zásadu veřejné správy jako služby veřejnosti. Ze všech zásad, ke kterým správní orgán musí přihlížet, bych stručně zmínila alespoň těchto několik.

Zásada zákonnosti

Jedná se o nejdůležitější, výchozí zásadu v činnosti veřejné správy. Jak jsem již zmiňovala výše, její právní zakotvení vychází z Ústavy ČR a LZPS.

Povinnost správních orgánů postupovat v souladu se zákonem a ostatními právními předpisy, neméně i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí českého právního řádu, lze nalézt v ust. § 2 odst. 1 zákona č.500/2004 Sb., SpŘ. Správní orgán se tudíž musí důsledně řídit pravidly pro ukládání sankcí, která jsou obsažena v příslušném právním předpisu, a není mu ponechána tzv. volná ruka.

Zásada spravedlnosti

Myslím, že není na škodu zdůraznit, že spravedlnost by měla být chápána jako účel, smysl, potažmo i konečný cíl práva. Ze zásady spravedlnosti lze vyvodit závěr, že při správním trestání by měl být brán ohled nejen na zájmy poškozeného a společnosti, ale také na samotného pachatele. Nelze nikoho krátiť na jeho právech a jistotách. Stejně jako má poškozený nárok na spravedlivý proces, tak i pachatel má právo například na možnost obhajoby.

Zásada individualizace

Zásada individualizace si klade za požadavek zvolit takový druh sankce a výměry v rámci stanovené sazby, která vyjadřuje všechny zvláštnosti činu a osoby odpovědné, současně má brát v úvahu i předpokládané možnosti dalšího vztahu pachatele k plnění právních povinností.

Zásada přiměřenosti

Na základě principu přiměřenosti se při ukládání sankcí zohledňuje neobyčejná situace osoby a její zákonné zájmy tak, aby postup vůči dané osobě nebyl nepřiměřeně tvrdý. Přiměřená sankce by měla především naplnit požadavek dosažení zamýšleného účinku.

Na závěr kapitoly si můžeme shrnout následující informace. Pod pojmem přestupek lze chápat deliktní jednání osoby, který zákon jako protiprávní vysloveně označuje. Nejčastější druh sankce, která se v rámci přestupkového řízení ukládá, je pokuta. Kromě sankcí lze, stejně jako u trestního řízení, ukládat i ochranná opatření. Kdo je zmocněn ukládat pokuty a postihovat pachatele přestupku, si povíme v příští kapitole.

5 Řízení o přestupcích

Řízení o přestupcích můžeme kategorizovat jako zvláštní druh správního řízení. Projednávání přestupků v ČR přísluší do kompetence obce v rámci přenesené působnosti.

Projednávání přestupků na základě příslušnosti můžeme rozčlenit na:

- věcnou působnost,
- funkční působnost a
- místní působnost.

Věcná příslušnost

K projednávání přestupku je příslušný ten orgán, v jehož oboru působnosti byl přestupek spáchán.

Přestupky dle přestupkového zákona projednávají:

1. obecní úřady nebo zvláštní orgány obcí

- v přenesené působnosti (§ 95a PřZ),
- podle přestupkového zákona a v rozsahu zvláštních zákonů (§ 53 odst. 1 a 4 PřZ),
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností projednávají přestupky ve věcech, které spravují, a ostatní přestupky, pokud k jejich projednání nejsou příslušné jiné správní orgány (§ 53 odst. 2 PřZ).

2. Orgány Policie ČR

- podle přestupkového zákona (§ 52 písm. b) PřZ) nebo
- stanoví-li tak jiný právní předpis.

3. Jiný správní orgán, je-li zmocněn na základě zvláštního zákona.

Podle Matese (2002, str. 56) do této kategorie spadají:

- „*celní úřady, které projednávají celní přestupky, jejichž skutkové podstaty jsou uvedeny v § 294 CelZ;*
- *finanční úřady, které provádějí řízení o přestupcích v oboru působnosti územních finančních orgánů podle zák. č. 531/1990 Sb.;*
- *úřady práce, které projednávají přestupky uvedené v §139 ZamZ;*
- *katastrální úřady, které projednávají přestupky podle § 24 KatZ;*

- *zeměměřické a katastrální inspektoráty, které jsou ze zákona č. 359/1992 Sb. příslušné k projednávání přestupků na úseku zeměměřictví podle zák. č. 200/1994 Sb.;*
- *Ministerstvo vnitra v případě, kdy fyzická osoba nesplní povinnost vyplývající z ustanovení § 11 zák. č. 140/1993 Sb.;*
- *orgány ochrany přírody, zejména správy národních parků a chráněných krajinných oblastí, a Česká inspekce životního prostředí, které projednávají přestupky podle zák. č. 114/1992 Sb.;*
- *Úřad pro ochranu osobních údajů, který je příslušný k projednávání přestupků porušení povinnosti mlčenlivosti a porušení jiných povinností stanovených zák. č. 101/2000 Sb. tento úřad je též příslušný k projednávání skutkové podstaty přestupku podle ustanovení § 157a odst. 1 písm. d) zák. č. 326/1999 Sb.“*

Funkční příslušnost

Obce mají možnost fakultativně zřídit komisi k projednávání přestupků, jejíž složení a způsob rozhodování stanovuje § 53 odst. 2 přestupkového zákona.

Místní příslušnost

Místní příslušnost definuje, který z více věcně příslušných orgánů správních orgánů k projednávání přestupků má správní řízení provést. Místní příslušnost se řídí místem spáchání přestupku, příslušný proto je ten správní orgán, v jehož obvodu byl přestupek spáchán. Je-li místně příslušných více správních orgánů a nedohodnou se jinak, koná řízení ten, který zahájil řízení jako první.

Mates (2002, str. 57) uvádí, že „*pokud se pachatel dopustil více přestupků, k jejichž projednávání je příslušný týž orgán, projednávají se tyto přestupky ve společném řízení. Takové řízení se koná rovněž proti všem pachatelům, jejichž přestupky spolu souvisejí a jsou projednávány týměž orgánem. K urychlení řízení nebo jiného důvodu lze věc některého pachatele přestupku vyloučit ze společného řízení.*“

5.1 Zásady řízení o přestupcích

Jinými slovy je můžeme popisovat jako základní principy, které jsou kladeny na přestupkové řízení. Jsou adresovány jednak na stranu správních orgánů a jednak na stranu účastníků řízení. Jejich účelem je zajistit, aby řízení bylo náležitě efektivní a aby během

celého řízení byla dodržena zákonnost veškerých postupů. Můžeme na ně nahlížet jako na základní pilíře, o které se celé řízení opírá. Dá se o nich také hovořit i jako o obecných požadavcích, z kterých by přestupkové řízení mělo vycházet. V nejobecnější formě stanovují postup, kterým se právní normy řídí. Jsou základem pro další konkrétní rozhodování. V nejvšeobecnějším slova smyslu je charakterizovat jako stavební kameny, na kterých bude samotné přestupkové řízení vybudováno. O které konkrétní zásady se jedná, si rozebereme v následujících odstavcích. Při jejich výčtu jsem vycházela z těch, které ve své příručce zmiňuje Černý (2011, str. 29).

Zásada legality (§ 2 odst. 1 SprŘ)

Povinností správních orgánů v průběhu řízení je vždy postupovat v souladu se zákony, ratifikovanými mezinárodními smlouvami a jinými právními předpisy. Pro případ, že se vyskytne odlišnost ve vnitrostátním právním předpisu a příslušné mezinárodní smlouvě (či normě EU), vycházíme z nadřazeného právního dokumentu.

Zásada ochrany dobré víry (§ 2 odst. 3 SprŘ, § 3, § 6 odst. 2 SprŘ)

Zásadu ochrany dobré víry obsahuje více ustanovení správního řádu, především ale § 2 odst. 3, § 3 a § 6 odst. 2, § 84 odst. 3 správního řádu. Správní orgány v přestupkovém řízení musejí šetřit a dbát práv účastníků a dotčených osob, kterých bylo nabyto v dobré víře. Samotný pojem „dobrá víra“ může být charakterizován jako takové chování člověka, které vychází z přesvědčení o oprávněnosti svého jednání.

Zásada odstranění rozporů (§ 5 SprŘ, § 78 PřesZ)

Umožňuje-li to povaha věci, pak se správní orgán vždy nejdříve pokusí o smírné odstranění rozporů projednávané věci. O smíru více v podkapitole o ukončení přestupkového řízení v prvním stupni.

Zásada vzájemné součinnosti (§ 8 SprŘ, § 58 až 60 PřesZ)

Na základě této zásady je správní orgán povinen jednat v součinnosti se státními orgány, orgány policie a orgány obcí, případně delšími institucemi, které mají na přestupkové řízení vliv. Jak tedy z této zásady vyplývá, veškeré zainteresované orgány spolu vzájemně

spolupracují ve všech fázích přestupkového řízení. Podobný význam má i další zásada, která se zabývá součinností správního orgánu s účastníky řízení.

Zásada součinnosti s účastníky (§ 4 odst. 2, 3 a 4 SprŘ)

Správní orgány v přestupkovém řízení postupují v součinnosti s účastníky tak, aby jim byla vždy umožněna příležitost k účinnému obhajování svých práv, podávání návrhů a vyjadřování se k důkazním materiálům. Dále je pak úlohou správního orgánu poučit účastníky o veškerých právních předpisech, jejich právech a povinnostech tak, aby nemohlo dojít k situaci, kdy účastníci budou kráceni na svých právech, a nedostatečné poučení by způsobilo posouvání daných lhůt.

Zásada materiální pravdy (§ 3 SprŘ, § 84 odst. 1 a § 87 odst. 1 PřesZ)

Podstatou této zásady je, aby příslušný správní orgán postupoval tak, aby docílil zjištění stavu věci, o němž nelze mít důvodné pochybnosti. Zároveň by měl dospět k takovému rozsahu, který je nezbytný pro vydání rozhodnutí a naplnění účelu řízení.

Zásada zákazu zneužití správního uvážení (§ 2 odst. 2 SprŘ)

Správním orgánům přísluší pravomoci, které jim přiznává zákon, a při jejich uplatňování se správní orgány mohou pohybovat jen v rámci jejich mezí. Podle Černého (2011, str. 29) „*Správní orgán nesmí překročit pravomoc svěřenou mu zákonem nebo na základě zákona. Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, ke kterým je zákonem zmocněn, a nemůže tudíž zneužívat institut správního uvážení. Meze správního uvážení může korigovat v konečné podobě soud prostřednictvím příslušné soudní judikatury.*“

Zásada souladu s veřejným zájmem (§ 2 odst. 4 SprŘ)

Správní orgán usiluje o to, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem, a zároveň musí korespondovat s okolnostmi daného případu.

5.2 Účastníci řízení

Přestupkový zákon v ustanovení § 72 taxativně vymezuje jednotlivé účastníky řízení, jsou jimi:

- a) „obviněný z přestupku;
- b) poškozený, pokud jde o projednávání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem;
- c) vlastník věci, která může být zabráná nebo byla zabráná;
- d) navrhovatel.“

Obviněný z přestupku (§ 73 PřesZ)

Podezřelý ze spáchání přestupku se stává obviněným potom, co je proti němu správním orgánem učiněn první procesní úkon. Vina musí být prokázána a vyslovena pravomocným odsuzujícím rozhodnutím, platí zde zásada presumpce nevinny.³ Obviněnému náleží obhajovací práva, má možnost vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, k důkazům o nich, nesmí být k doznání ani k výpovědi nucen a může navrhopvat důkazy na svou obhajobu.

Poškozený (§ 70 PřesZ)

Za poškozeného je považována osoba, ať fyzická či právnická, která uplatnila nárok na náhradu škody. Podmínkou je, že jí spácháním přestupku byla způsobena majetková škoda. Poškozený se stává účastníkem řízení pouze na tu část správního řízení, kdy je projednávána náhrada škody, tj. v rámci *adhezního řízení*.⁴

Vlastník věci

Dalším z účastníků části řízení, je i vlastník věci. Podle Horzinkové (2008, str. 146), „*Vlastník věci, která může být zabráná nebo byla zabráná, je účastníkem řízení jen v té části řízení, která se týká řízení o zabrání věci. Následně pak jeho odvolání může směřovat pouze proti výroku o zabrání věci.*“

Navrhovatel

Horzinková (2008, str. 146) uvádí, že „*navrhovatel je ten, na jehož návrh bylo řízení zahájeno, jedná-li se o návrhové přestupky. Bez jeho návrhu nelze řízení zahájit*“. Jeho povinností je též podat návrh na projednání přestupku v příslušné zákonné lhůtě a to od doby,

³ Více se dočtete na <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/presumpce-neviny>

⁴ V adhezním řízení se souběžně se správním řízením projednává nárok na náhradu škody způsobené přestupkem. Jde o specifický druh řízení, který by bylo možno vést i samostatně, jelikož lze však věc projednat s nižšími procesními náklady, vede se v rámci správního řízení.

kdy se o přestupku dozvěděl. Podle Ust. §68, odst. 2, PřesZ „*V návrhu musí být uvedeno, kdo je postiženou osobou, koho navrhovatel označuje za pachatele a kde, kdy a jakým způsobem měl být přestupek spáchán.*“ Po celou dobu řízení má navrhovatel právo vzít návrh na zahájení řízení zpět a tím řízení zastavit.

Odvolání může směřovat:

- proti výroku o vině,
- proti rozhodnutí o zastavení řízení,
- a proti uložení povinnosti uhradit náklady řízení.

5.3 Průběh řízení

Tak jako každé řízení před správním orgánem, i to přestupkové, má několik fází, ať již obligatorních nebo fakultativních. Na následujících řádcích bych se ony fáze pokusila alespoň ve stručnosti vymežit.

5.3.1 Zahájení řízení

Řízení může být zahájeno:

- z úřední povinnosti;
- na návrh účastníka.

Ve většině případů se řízení zahajuje z úřední povinnosti na základě zásady oficiality. Výjimečně se projednávají i přestupky, které se projednávají na návrh. Mezi přestupky podle ust. §68, odst. 1, PřesZ, které se projednávají na návrh, patří „*přestupky podle § 49 odst. 1 písm. b) a c) a přestupky podle § 125c odst. 1 písm. h) zákona o silničním provozu a § 50 spáchané mezi blízkými osobami, jakož i přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) se projednávají jen na návrh postižené osoby, jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka (dále jen "navrhovatel")*“. Odstavec 1 § 44 správního řádu stanovuje, že řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy návrh, kterým se zahajuje řízení, dojde věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. Doručený návrh má za následek zahájení řízení i v případě, že obsahuje drobné vady. Je zcela postačující, jestliže je u věcně a místně příslušného správního orgánu předneseno podání, které lze považovat za návrh.

5.3.2 Řízení v prvním stupni

Samotné přestupkové řízení bývá obvykle zahájeno předvoláním obviněného, poškozeného a ostatních svědků k ústnímu jednání. Ústní jednání probíhá před správním orgánem, a to za přítomnosti oprávněných úředních osob, členů komise k projednávání přestupků a samotných předvolaných osob, tzn., že tato část řízení bývá ze zásady neveřejná, pokud se však správní orgán nerozhodne, že celé přestupkové řízení nebo některou z jeho částí udělá přístupnou. K řízení o přestupku může dojít i bez přítomnosti obviněného, a to odmítne-li se k projednání dostavit, ačkoli byl řádně předvolán nebo se nedostavil bez omluvy nebo z jiného důležitého důvodu. Poté dochází k výpovědím svědků, předkládání důkazů, znaleckým posudkům a dalším nezbytně nutným úkonům k následnému vyhodnocení podkladů pro vydání rozhodnutí.

Právní prostředky k zajištění účelu a průběhu řízení

Jen málokdy však dochází k průběhu řízení, které s sebou nepřinese i řadu drobných či závažných problémů, jež by nenarušovaly plynulý průběh řízení. Na případně možné situace myslí správní řád, který ve vybraných paragrafech zmiňuje jistá opatření, které mají napomoci, aby řízení došlo ke zdárnému cíli. Podle Skulové (2008, str. 133), „*Správní řád poskytuje správnímu orgánu určité procesní prostředky, které umožňují zajistit hladký a nerušený průběh řízení, opatřit podklady potřebné pro vydání rozhodnutí a dále k tomu, aby dříve, než bude vydáno rozhodnutí, nebyl zmařen jeho účel*“.

Předvolání

Správní orgán předvolá osobu, jejíž osobní účast je při provedení úkonu nutná. Předvolání, obligatorně v písemné formě, musí být doručeno do vlastních rukou s nejméně pětidenním předstihem. Předvolání obsahuje náležitosti na označení předvolávané osoby, kdy, kde, v jaké věci a z jakého důvodu se má předvolaný dostavit a právní následky, které vyplývají z toho, že se na předvolání k správnímu orgánu nedostaví. Pokud se předvolaná osoba nemůže ze závažných důvodů dostavit k řízení, musí správnímu orgánu svou neúčast řádně omluvit.

Předvedení

Pokud se předvolaný bez náležité omluvy nedostaví, může jej správní orgán nechat předvést. Správní orgán vydá usnesení, na jehož základě pak příslušné orgány zajistí předvedení. Skulová (2008, str. 134) uvádí, že „*předvedení na požádání správního orgánu zajišťuje Policie České republiky nebo jiný ozbrojený sbor, o němž to stanoví zvláštní zákon. V řízení, které vedou orgány obcí, může být předvedení zajištěno též obecní policií*“.

Předběžné opatření, vydání a odnětí věci

Předběžné opatření, ve formě rozhodnutí, může být správním orgánem nařízeno z moci úřední nebo na požádání účastníka. Předběžným opatřením může být příkaz, aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco strpěl. Další možností, pro kterou se předběžné opatření může využít je zajistit věc, která může sloužit jako důkazní prostředek, nebo věc, která může být předmětem exekuce. Používá se, pokud je třeba prozatímně upravit poměry účastníků. Pominou-li důvody, kvůli kterým bylo předběžné opatření vydáno, správní orgán jej rozhodnutím zruší. V ust. § 61 odst. 4, SpŘ se lze dočíst, že „*Osoba, které bylo oznámeno rozhodnutí o zajištění věci, je povinna tuto věc správnímu orgánu vydat. Není-li věc v určené lhůtě správnímu orgánu vydána, může být tomu, kdo ji má u sebe, odňata. Pozbylo-li předběžné opatření účinnosti, vrátí se věc osobě, které byla zajištěna, nemůže-li být předmětem exekuce.*“

Pořádková pokuta

Podle Kolmana (2003, Dostupné) „*Dle správního řádu platí, že správní orgán může rozhodnutím, nikoliv usnesením, uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 tisíc korun především tomu, kdo v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že se buď bez omluvy nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu, nebo navzdory předchozímu napomenutí ruší pořádek, nebo neuposlechne pokynu úřední osoby*“. Pořádkovou pokutu lze uložit také osobě, jež učiní hrubě urážlivé podání. Proti rozhodnutí lze podat odvolání s odkladným účinkem. Správní řád nebrání tomu, aby pokuta byla ukládána opakovaně, a to bez stanovené horní hranice pokuty. Při stanovení její výše však správní orgán přihlíží ke skutečnosti, aby vyčíslená pokuta nebyla v hrubém nepoměru k závažnosti následku a k významu předmětu řízení. K tomu Skulová (2008, str. 133) zmiňuje, že „*Pravomocně uloženou pořádkovou pokutu však může správní orgán, který ji uložil, novým rozhodnutím prominout nebo snížit*“.

Dále pak by bylo dobré zmínit, co podotýká Mates (2002, str. 224) „že pořádková pokuta uložená orgánem obce je příjmem této obce, pořádková pokuta uložená jiným správním orgánem České republiky je příjmem státního rozpočtu České republiky.“

Vykázání z jednací místnosti

Dalším institutem k zajištění účelu a průběhu řízení, kterým správní řád disponuje, je vykázání z jednací místnosti. Může být, po předchozím upozornění, uložen osobě, která svým nevhodným chováním hrubě narušuje nebo maří úřední jednání. Neprovádí-li se úkon v prostorách jednací místnosti správního orgánu, nýbrž v místě, jehož je osoba, která se chová nepřístojně, vlastníkem, pak tuto osobu nelze z místa úkonu vykázat.

Zkrácené druhy řízení

Mezi zvláštní formy řízení v oblasti správního práva trestního patří blokové a příkazní řízení, dále pak řízení o návrhových deliktech, řízení proti mladistvým apod. Domnívám se, že bude plně dostačující, když ze zmíněných uvedu pouze zkrácené druhy řízení. Díky jednání ve zkrácených formách řízení, můžeme vyřídit danou věc rychle a efektivně.

Blokové řízení

Blokové řízení je upraveno §84 až §86, PřesZ. K největším výhodám řízení patří neformálnost a rychlost postihu, jenž umožňuje bezprostřední vazbu účinku na přestupku. Provádí se, když je splněn stav, že je přestupek spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a pachatel přestupku je ochoten zaplatit pokutu na místě. V blokovém řízení lze projednat všechny ne-návrhové přestupky.??

Uložení blokové pokuty

V blokovém řízení můžeme uložit jediné pokutu, ostatní sankce jsou vyloučeny. K tomu Černý (2009, str. 744) „Z projevu ochoty zaplatit pokutu je zřejmé, že pachatel svou vinu uznává a že se vzdává práva odvolat. Uložením pokuty je věc pravomocně skončena. Změnu nebo zrušení rozhodnutí o uložení pokuty lze dosáhnout jen v mimoodvolacím řízení nebo obnovou řízení. Uložená pokuta má povahu správního rozhodnutí. Proti rozhodnutí se nelze odvolat, tudíž je na místě pravomocné.

Příkazní řízení

Druhou formou zkráceného řízení je řízení příkazní. Je upraveno ustanovením §87 přestupkového zákona. Podle Černého (2009, str. 744) jej můžeme použít za těchto podmínek:

- *„není pochybnosti o tom, že obviněný z přestupku se přestupku dopustil,*
- *věc nebyla vyřízena v blokovém řízení,*
- *jedná se o případ, který není návrhovým deliktem,*
- *nemá být rozhodnuto o náhradě škody,*
- *nejedná se o přestupek mladistvého nebo zbaveného způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům⁵ je omezena.“*

Pro volbu vyřízení věci v příkazním řízení není zapotřebí souhlasu obviněného. Jeho smyslem je zejména rychlé projednání přestupku jednoduchou formou, která s sebou nenese spoustu administrativních záležitostí. V rámci této formy řízení lze uložit pouze dvě formy sankce, a to napomenutí nebo pokutu formou příkazu. Proti němu lze v zákonné lhůtě podat opravný prostředek – odpor. Stane-li se tak, pak je příkaz zrušen a přistoupí se k řádnému řízení.

5.3.3 Ukončení přestupkového řízení v prvním stupni

Po vyhodnocení všech předložených důkazů, výpovědí svědků, přednesení znaleckých posudků a dalších úkonů, týkajících se řízení, správní orgán ukončí přestupkové řízení.

Výsledkem řízení může být zastavení řízení, rozhodnutí ve věci anebo smír.

Zastavení řízení

Obecné důvody k zastavení řízení udává ust. § 66, SprŘ. Řízení o žádosti správní orgán usnesením zastaví, jestliže

- *„žadatel vzal svou žádost zpět; jestliže je žadatelů více, musí se zpětvzetím souhlasit všichni žadatelé; ve sporném řízení správní orgán řízení nezastaví, pokud se zpětvzetím odpůrce z vážných důvodů nesouhlasí,*
- *byla podána žádost zjevně právně nepřípustná,*

⁵ Dle §8, ObčZ, jde o způsobilost fyzické osoby vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti, vzniká v plném rozsahu zletilostí.

- *žadatel v určené lhůtě neodstranil podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení,*
- *žadatel ve stanovené lhůtě nezaplatil správní poplatek, k jehož zaplacení byl v řízení povinen,*
- *zjistí překážku řízení podle § 48 odst. 1,*
- *žadatel zemřel nebo zanikl, pokud v řízení nepokračují právní nástupci nebo pokud není více žadatelů, anebo zanikla-li věc nebo právo, kterého se řízení týká; řízení je zastaveno dnem, kdy se správní orgán o úmrtí nebo zániku žadatele nebo o zániku věci nebo práva dozvěděl,*
- *žádost se stala zjevně bezpředmětnou,*
- *z dalších důvodů stanovených zákonem.“*

Přestupkový zákon v ust. § 76 pak taxativně vymezuje speciální případy, kdy dochází k zastavení řízení. Jedná se o případy, ve kterých se shledá, že

- *„skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem,*
- *skutek nespáchal obviněný z přestupku,*
- *spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno,*
- *obviněný z přestupku požívá výsad imunity podle mezinárodního práva nebo zákona, nejde-li o osobu uvedenou v § 9 odst. 3,*
- *obviněný z přestupku v době spáchání přestupku nedovršil patnáctý rok svého věku nebo trpěl duševní poruchou, pro niž nemohl rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem, nebo ovládat své jednání,*
- *odpovědnost za přestupek zanikla,*
- *o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem nebo orgánem činným v trestním řízení,*
- *za přestupek byla uložena bloková pokuta,*
- *o skutku již bylo rozhodnuto v disciplinárním řízení a rozhodnutí se považuje za postačující,*
- *obviněný z přestupku nebo navrhovatel zemřel,*
- *navrhovatel vzal svůj návrh na zahájení řízení zpět nebo se, ač řádně a včas předvolán, k ústnímu jednání bez náležité omluvy nebo bez důležitého důvodu nedostavil,*
- *v řízení o přestupku urážky na cti došlo ke smíru,*

- věc byla postoupena podle §71⁶ po zahájení řízení.

O zastavení řízení správní orgán následně vydá rozhodnutí.

Rozhodnutí ve věci

Další variantou ukončení řízení je vydání rozhodnutí ve věci. Obviněný může být uznán vinným na základě rozhodnutí, které musí splňovat veškeré nezbytné náležitosti – v obecné míře jsou stanoveny ve správním řádu, další pak udává i přestupkový zákon. Zběžně můžeme zmínit skutkový stav věci, místo, čas spáchání přestupku a právní kvalifikaci přestupku. Rozhodnutí může být vyhlášeno ústně či předáno písemnou formou, v obou případech jej účastník musí později stvrdit vlastnoručním podpisem.

Smír

Jiným alternativním výsledkem řízení o přestupku, může být ukončení řízení v podobě smíru. Obsahem tohoto přestupku (ust. § 49, odst. 1, písm. a), PřesZ) musí být, „*ublížení na cti tím, že druhého urazí nebo vydá v posměch*“. Jedná se o přestupek, kde se řízení zásadně zahajuje na návrh. Úkolem správního orgánu v tomto případě je pokusit se o dosažení smíru mezi rozkmotřenými stranami. Nepovede-li se mu dojít k smírnému zastavení řízení, pak pokračuje v dalším řízení o přestupku.

5.3.4 Opravné prostředky

Opravné prostředky v rámci přestupkového řízení rozdělujeme do dvou kategorií – řádné a mimořádné. Proti rozhodnutí o přestupku lze použít obou druhů opravných prostředků. Rozdíl mezi nimi určuje to, zda jsou směřovány proti rozhodnutí, která již nabylo nebo ještě nenabylo právní moci.

⁶ Správní orgán postoupí věc

a) státnímu zástupci nebo orgánům policie, nasvědčují-li skutečnosti, že jde o trestný čin,
b) orgánu příslušnému podle zvláštního předpisu 3) k projednání skutku osoby uvedené v § 10 odst. 1,
c) správnímu orgánu příslušnému k projednání skutku, který je jiným správním deliktem než přestupkem,
d) orgánu příslušnému podle zvláštního právního předpisu k projednání přestupku osoby uvedené v § 9 odst. 3 v disciplinárním řízení^{2a}) pokud tato osoba o takové projednání požádala.

Řádné opravné prostředky

Jak už jsem zmiňovala výše, řádné opravné prostředky směřují proti rozhodnutí, které zatím nenabylo právní moci. V případě jejich včasného podání na jejich uplatnění existuje právní nárok a příslušné orgány jsou ze zákona povinné je projednat. Mezi základní formy řádných opravných prostředků v rámci přestupkového řízení řadíme:

- odvolání;
- odpor a
- rozklad.

Odvolání

Jednou z nejužívanějších a nejuniverzálnějších forem opravných prostředků je odvolání. Jeho obecnou úpravu nalezneme ve správním řádu v ustanoveních § 53 až § 60 a specifickou úpravu v přestupkovém zákoně ustanovení § 81 až § 82. Odvolání slouží k přezkoumání zákonnosti a správnosti rozhodnutí orgánu, který rozhoduje v prvním stupni. Lze jej podat pouze proti rozhodnutí, které prozatím nenabylo právní moci.

Jak už jsem zmiňovala výše, účastníci řízení se mohou odvolat jen ve věcech, které jim povoluje zákon, výjimku tvoří samozřejmě obviněný, který se může odvolat v plném rozsahu.

Odvolání se předkládá správnímu orgánu, který rozhodnutí v prvním stupni vydal, ten jej poté předloží odvolacímu orgánu. Odvolání má odkladný účinek a musí být podáno během 15 denní lhůty od vydání rozhodnutí. Odvolacím orgánem je správní orgán vyššího stupně, tzn., rozhodne-li o přestupku obec, odvolání směřuje na okresní úřad, rozhodne-li o přestupku okresní úřad, odvolání směřuje na krajský úřad. Odvolací orgán přezkoumá rozhodnutí a zjištěné vady odstraní. Rozhodnutí taktéž může zrušit, změnit nebo věc vrátit správnímu orgánu, který rozhodoval v prvním stupni, aby případ znovu projednal a vydal rozhodnutí.

Neshledá-li zákonné důvody, které jmenuje ve své příručce např. Černý (2004, str. 131) pro odlišné vyřízení odvolání, potvrdí předchozí rozsudek a odvolání zamítne.

„Případy, kdy je vyloučena možnost odvolání:

- vzdá-li se účastník řízení do protokolu po oznámení rozhodnutí práva na odvolání (§53 SprŘ);
- proti rozhodnutí o odvolání /proti pravomocnému rozhodnutí/ (§59 odst. 4 SprŘ);
- proti rozhodnutí státního tajemníka a vedoucího služebního úřadu ústředního orgánu státní správy o rozkladu (§61 odst. 2 SprŘ);;

- pokud zvláštní zákon vysloveně stanoví, že odvolání proti rozhodnutí je vyloučeno (§53 SprŘ),
- proti rozhodnutí o vyloučení pracovníka správního orgánu z řízení (§12 odst. 2 SprŘ) resp. člena komise k projednávání přestupků (§ 13 odst. 4 SprŘ),
- proti rozhodnutí o návrhu na prominutí zmeškané lhůty (§ 28 odst. 3 SprŘ),
- proti rozhodnutí o vyloučení odkladného účinku odvolání (§55 odst. 3 SprŘ),
- proti rozhodnutí přerušení řízení (§29 odst. 3 SprŘ),
- proti uložení blokové pokuty v blokovém řízení (§84 odst. 2 PřesZ),
- proti rozhodnutí o návrhu na upuštění o výkonu zbytku zákazu činnosti (§14 odst. 3 a §92 odst. 2 PřesZ),
- podat znovu odvolání ve věci, ve které bylo vzato odvolání zpět /i když odvolací lhůta ještě neuplynula/ (§53 SprŘ),
- proti rozhodnutí o povolení posečkání platby pokuty nebo povolení splátek (§60 odst. 7 zákona o správě daní a poplatků).

Proti rozhodnutí o zastavení podle §76 odst. 3 PřesZ z důvodů uvedených v § 76 odst. 1, PřesZ s výjimkou písm. a), b), c) a j).

Rozklad

Rozklad patří mezi speciální řádné opravné prostředky, podle Doudové (2002, Dostupné z: <http://spravni.juristic.cz/149119/clanek/spravni1.html>)

jeho specifická spočívá v tom, že „pro faktickou neexistenci vyššího instančně nadřízeného orgánu státní správy nemůže být projednáván dvouinstančně (jak je tomu u odvolání) a rozhodování o něm přísluší opět ústřednímu orgánu státní správy, aniž by se přitom jednalo o autoremeduru. U rozkladu lze nalézt spoustu shodných rysů s odvoláním. Lhůta, po kterou je možno rozklad uplatnit činní 15 dní ode dne vydání rozhodnutí, v řízení o rozkladu se může v přiměřené míře využívat i jednotlivých ustanovení správního řádu o odvolacím řízení“, avšak nesmí dojít k tomu, že bude narušena samotná prvotní podstata tohoto opravného prostředku.

Mimořádné opravné prostředky

Jakmile se správní rozhodnutí stane pravomocným (marným uplynutím lhůty, vzdání se odvolání atd.), nelze již proti němu úspěšně uplatnit řádných opravných prostředků. V tomto případě přichází v úvahu užití mimořádných opravných prostředků. Důležitých faktem je, že

tyto prostředky již nemají odkladný účinek. A používají se v případech, kdy dojde k vyčerpání možností použití řádných opravných prostředků. U většiny z nich však není podstatné, zda řádných opravných prostředků bylo či nebylo využito.

Obnova řízení

K obnově řízení může dojít jednak z podnětu účastníka řízení, jednak i na základě oficiality, z moci úřední. Obnovu povoluje orgán, který o přestupku rozhodoval v posledním stupni a to v případě, že dle ust. § 100, SprŘ *„vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno, a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.“*

Obnova řízení má dvě části. V první se rozhoduje, zda existují legální podmínky a byla dodržena stanovená lhůta pro to, aby mohlo k obnově řízení dojít. A druhou, která se týká samotného řízení. Jeho výsledkem pak bude nové rozhodnutí ve věci samé, jehož vydáním se ruší platnost původního rozhodnutí. Nové řízení probíhá u stejného správního orgánu, který byl v předchozím řízení příslušný v prvním stupni.

5.3.5 Exekuce

Závěrečným stádiem správního řízení, které však není obligatorní součástí všech řízení, se nazývá exekuce. Přichází na řadu až v případě, jestliže účastníkovi přestupkovým řízením vznikne povinnost zaplatit uloženou pokutu, náhradu škody, pořádkové pokuty či náhradu nákladů řízení a k jejich zaplacení nedojde včas a dobrovolně a rozhodnutí o přestupku již nabylo právní moci, správní orgán splnění uložené povinnosti bude vynucovat.

K tomu Mates (2002, str. 68) říká: *„Pokud se týče vymáhání uvedených plnění, postupují správní orgány příslušné k výkonu rozhodnutí podle zákona č.337/1992 Sb., o správě daní a poplatků ve znění pozdějších předpisů“*

Podle stávající platné zákonné úpravy činí celková doba, po kterou lze dlužnou částku v případě uložené pokuty vymáhat 6 let a tato lhůta je promlčecího charakteru.

6 Obec Lišov

Město Lišov se nachází mezi západním krajským městem České Budějovice a Třeboní na východě. Je součástí Jihočeského kraje. Počet obyvatel k 1. 1. 2013 je 4125, z čehož je 2022 mužů a 2103 žen. Jedním z faktorů deliktní způsobilosti je věk nad patnáct let. Proto zde uvedu i počty osob s věkem vyšším než 15 let. Celkový počet čítá 3549 obyvatel, z čehož je 1822 žen a 1727 mužů. Průměrný věk obyvatelstva je 37 let. Hustota obyvatelstva neboli počet obyvatel na metr čtvereční je 44.⁷ Celková rozloha města je necelých 10 000 hektarů. Z webových stránek města (dostupné z: http://www.lisov.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=90&Itemid=50) se lze dočíst, že administrativně k němu patří místní části Červený Újezdec, Hrutov, Hůrky, Kolný, Levín, Lhotice, Miletín, Slovesnice, Velechvín a Vlkovice. Ve městě je zřízena základní a mateřská škola a střední odborné učiliště.

6.1 Vznik města a jeho historie

Dodnes nebyl nalezen žádný historický pramen, který by uváděl přesné datum, kdy bylo město založeno. O jeho původu lze pouze spekulovat a odvozovat jej ze známých informací. Jeho vznik je jistojistě vázán na vznik královského města České Budějovice, jež bylo založeno Přemyslem Otakarem II. roku 1265. Ve stejné době byl vybudován o několik kilometrů dál i královský hrad Hluboká. Podle Kováře (2004, str. 5) „*se právě Hlubocký hrad stal střediskem rozsáhlého pozemkového panství, které původně příslušelo českému panovníkovi a k němuž náleželo také území, přes které procházela obchodní komunikace mezi Českými Budějovicemi a vítkovskou Třeboní.*“ Na této obchodní křižovatce s největší pravděpodobností v druhé polovině 13. století byla založena tehdejší osada Lišov. Název byl pravděpodobně odvozen od jména lokátora, jenž novou osadu budoval. První zmínka o existenci města pochází z roku 1334. V průběhu dalších staletí nabývá Lišov na významnosti a stává se důležitým obchodním a řemeslným střediskem. Za dob Přemyslovců a Lucemburků se Lišov těší zvláštním výsadám a podpoře rozvoje města (právo odúmrtí, právo hrdelní). Protože Lišov náležel pod Hlubocké panství, sdílel s ním i jeho běh životem. Hlubocké panství bývalo často dáváno do zástavy a díky tomu také často měnilo i svého pána.

⁷ Počty obyvatel převzaty z aktuálních statistických údajů, vydaných Českým statistickým úřadem k 1. 1. 2013

6.2 Historie a současnost obecního zřízení města Lišov

Budeme-li se chtít zabývat historií správního zřízení, pak by bylo přínosné nejprve si ve zkratce vytyčit důležité mezníky, ve správním řízení jako takovém.

Přestupky, si své místo v právním řádu získávají až v průběhu 18. století, kdy jsou definovány ve Všeobecném trestním zákoníku o zločinech a trestech, který byl vydán v roce 1787 Josefem II. Tento zákoník na základě společenské nebezpečnosti rozděluje provinění na zločiny, které mají vyšší míru společenské nebezpečnosti a přestupky s nižší mírou společenské nebezpečnosti a spadají pod pravomoc tehdejších správních orgánů. Jako tresty byly ukládány nucené práce, žalář nebo třeba tělesný trest.

V roce 1803 na Všeobecný trestní zákoník navazuje Zákoník o zločinech a těžkých policejních přestupcích. Nově vyhlášený zákoník podle Vlčka (1993, str. 30) „*přebírá všechny podstatné vymoženosti josefínského trestního zákoníku, avšak dále je rozvíjí*“.

Pozdější snahou v oblasti trestního a správního práva bylo sjednocení práva pro Rakouskou i Uherskou část monarchie. K její dočasné realizaci dochází v roce 1852 novelou trestního zákona zákonem č. 117/1852 říšského zákoníku. Již roku 1878 však opět dochází k roztržence trestního práva, a to s příchodem nového Uherského trestního zákoníku. Česká republika v tehdejší době spadala pod Rakouskou část monarchie, a zákony v ní vydané, byly pro naši zemi právně závazné. Přestupky se zabývá druhý díl zákoníku. Problémovou stránkou věci bylo neustálé přesouvání postihování přestupků mezi soudy a správními orgány. K tomu Mates (2002, str. 1) dodává, že „*Nakonec bylo trestním řádem z roku 1873 definitivně stanoveno, že veškeré přestupky obsažené v trestním zákoně náleží do působnosti soudů.*“ Postupem času se skutkové podstaty správních deliktů i jejich procesní úprava objevují v různých právních předpisech. K jejich komplexní úpravě však dosud nedošlo. Správní trestání až do poloviny 20. století vychází zejména ze zmíněných zákonů a jejich novelizací. Dalším vývojem v průběhu 21. století správního práva trestního se budu zabývat konkrétně na obecním zřízení města Lišov.

Ve 13. století se území Lišova stává hospodářským a správním centrem širého okolí městského typu, v jehož čele stojí královský rychtář. Koncem 14. století od krále získává Lišov status městečka a do jeho správního obvodu připadne 18 okolních vesnic. V roce 1406 získává právo hrdelní, což městu přináší možnost rozhodovat o životě svých obyvatel. Již v 16. stol. se konstituuje městský samosprávný orgán a obecní záležitosti spravují purkmistr a konšelé, mezi jejich pravomoci náleží správa sirotčího jmění nebo vedení pozůstalostí. Obecní záležitosti spravuje městská rada (12 radních). Princip fungování rady spočíval v rotaci

jednotlivých radních na funkci purkmistra. Jejich funkční období bylo vždy jednoleté a každý z radních zastával funkci purkmistra po jeden měsíc. Podle Kováře (2004, str. 42) „*Nejvýznamnější osobou ve městečku zůstává rychtář, jakožto zástupce vrchnosti a zástupce práva a pořádku. Vyšetřoval trestné činy, účastnil se právních pořízení, soudních sporů a také každoročního ustavování městské rady.*“ V instrukci z 24. října 1699 se píše, že má vykonávat dohled nad veřejnou mravností, trestat opilce, povyky, rouhání a různé rozpustilosti, vyhánět tuláky a povaleče, dohlížet nad městskou hygienou a mnohé další činnosti.

V roce 1787 se prve zmiňuje pojem přestupku, který spadá do pravomocí politické svrchnosti. V roce 1803 pak trestní zákoník specificky zmiňuje pojem přestupek, jehož stíháním je pověřena správní vrchnost. Obecná situace se samozřejmě odráží i v obci Lišov. Tendence sjednocování a podřízení správy obcí Rakousko-Uherské monarchii se podepsala i na správě města Lišova. Od roku 1794 fungoval regulovaný magistrát. Funkce purkmistra a státních úředníků byla doživotní a byla podmíněna složením zkoušky. Městskou správu tvoří taktéž 3 místní reprezentanti, kteří byli voleni z měšťanů, a kancelářští úředníci, jejichž počet vycházel z tehdejších potřeb a velikosti obce. Správa obce každoročně řešila až na tisíc spisů, kde téměř až polovina z nich byly soudní spisy a udání. Kovář (2004, str. 43) dále rozvádí: „*Nejčastěji se řešily manželské a rodinné spory, mravnostní delikty, urážky a nactiutrhaní, hraniční nesrovnalosti, případy pastvy dobytka na cizím pozemku a vzájemné poškozování se mezi sousedy, ale v roce 1827 byl například policii předveden jistý člověk za to, že na ulici kouřil dýmku, což se v Lišově nesmělo.*“ Mezi roky 1853 a 1949 v městě fungoval dokonce i okresní soud.

S koncem První světové války vzniká Československo (28. 10. 1918) v čele s Tomášem Garriguem Masarykem. V Lišově, narozdíl od jiných měst, zůstává zachováno dosavadní obecní zastupitelstvo. Během první republiky systém samosprávy zaznamenal jen několik změn. Volební právo se rozšířilo na všeobecné, rovné, tajné a přímé pro všechny obyvatele obce. Velká změna nastává roku 1920, kde v oblasti volebního práva je novou československou ústavou přiznáno volební právo ženám. „*Ženy jsou politicky, sociálně a kulturně postaveny na úroveň mužů, a proto jim náleží volební právo.*“ (srov. Králíková, 2013) Tehdejší označení obecní výbor se nově změnilo na obecní zastupitelstvo. Velká část pravomocí starosty přechází na obecní radu, která se stává výkonným orgánem obce. V roce 1924 získává Lišov status města, který mu zůstal dodnes.

Během druhé světové války je území českých zemí okupováno nacistickým Německem a vzniká Protektorát Čechy a Morava (1939-1945). V roce 1943 byla do čela obce stanovena správní komise, která vystřídala dosavadní obecní zastupitelstvo. 5. května roku 1945 vypuklo

v Praze povstání a Česká národní rada vydala prohlášení o konci Protektorátu a o převzetí vládní a výkonné moci. K tomu více Kovář (2004, str. 46) „*Téhož dne v Lišově přebírá správu obce Lišova revoluční národní výbor vedený Františkem Šachlem a od 26. května se ustanovuje místní národní výbor.*“ Po skončení války dochází k obnovení Československa. Město Lišov bylo osvobozeno ruskou armádou dne 9. května.

V únoru roku 1948 dochází ke komunistickému převratu. Městská samospráva přísluší do rukou místního národního výboru (dále jen MNV), vrcholným orgánem se stává plénum MNV, z jehož řad byla volena rada a předseda MNV. Systém národních výborů funguje až do roku 1990. K nepatrné změně dochází pouze v roce 1960, kdy jsou místní národní výbory přejmenovány na městské národní výbory. S pádem komunistické strany, prostřednictvím komunálních voleb (24. 11. 1990) je národní výbor zrušen. Současný systém veřejné správy je nastolen tak, že správu obce vykonává městský úřad v čele se starostou a vychází ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

6.3 Městský úřad

Článek druhý, odstavec č. 1. Ústava České republiky přiznává lidu „*veškerou státní moci, kterou vykonává prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.*“

Do moci výkonné spadají mimo jiné i jiné správní úřady. Podle Schlesingera (Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/b1fb85e1-199c-4d77-9329-68fa9467ee26.pdf>), „*Účelem provádění zákonů, tedy moci výkonné, je však i jiná než vrchnostenská činnost, a proto se namísto výrazu výkonná moc užívá spíše veřejná správa. Ta lépe vystihuje moderní pojetí vládnutí jako správy věcí veřejných.* Do veřejné správy pak spadá státní správa, samospráva a ostatní veřejná správa. Ona část veřejné správy, která je vykonávána prostřednictvím státních orgánů, se nazývá státní správa. Nedílnou součástí soustavy státní správy jsou kromě ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy rovněž města a obce, a to v rámci výkonu přenesené působnosti. Přenesená působnost znamená, že stát delegoval některé pravomoci na města a obce, aby je za stát vykonávaly jejich orgány, které pro oblast místní správy mají mnohem výhodnější výchozí postavení. Vyplývá to z faktu, že se participují na životě místních obyvatel, jsou informováni o lokálních poměrech, rizicích či silných stránkách obce a mnoha dalších aspektech místního rozměru. Jde nejvíce o obecní nebo městské úřady, které vykonávají státní správu v mezích přenesené působnosti. Příkladem výkonu přenesené působnosti měst a obcí je právě řízení o přestupcích.

Důležitými subjekty veřejné správy jsou kromě státu i územní samosprávné celky. Město Lišov je veřejnoprávní korporací, která disponuje vlastním majetkem a hospodáří s vlastním rozpočtem, dále spravuje záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce. Vykonávání těchto činností se nazývá samostatná působnost. Obecní úřad v samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce, a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti.

Lišov je dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) obcí s pověřeným obecním úřadem, který v rámci přenesené působnosti pro stát vykonává státní správu v rozsahu, který mu přiznává zákon o obcích.

Městský úřad je orgánem obce. V současné době je tvořen starostou Jiřím Švecem, místostarostou Ing. Otakarem Chloubou, tajemníkem Janem Kudlatou a zaměstnanci města, kteří jsou zařazeni do městského úřadu (úředníky). Hlavním úkolem města je zabezpečovat veřejnou správu ve svém územním obvodu. Mezi jeho pravomoci patří výkon státní správy na úseku sociálním, matričním a stavebním. Při určování počtu členů zastupitelstva vycházelo město ze zákona o obcích, kde jako hlavní kritérium figuruje počet obyvatel a velikosti územního obvodu. Pro obce nad 3 000 do 10 000 obyvatel je určen počet zastupitelů na jedenáct až dvacet pět členů. Město Lišov si v současné době pro své potřeby zvolilo dvacet jedna zastupitelů, z jejich středu je pak volena rada města. Počet jejich členů nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce a její počet se pohybuje mezi pěti a jedenácti členy (a to vždy v lichém počtu). Tuto zákonnou podmínku Lišov se sedmi radními splňuje.

Zastupitelstvo i rada města mají možnost či povinnost zřizovat zvláštní orgány. Zastupitelstvo města má ze zákona o obcích, §117 odst. 2 povinnost zřídit finanční a kontrolní výbor, zda bude zřizovat i další výbory spočívá na jeho uvážení. Oproti tomu orgány, které zřizuje rada města, se povinně označují jako komise. Komise, jsou kolektivním orgánem, které má rada možnost zřizovat a rušit podle svých současných potřeb. Podle Kolmana (2010, Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/organy-zastupitelstva-obce-a-rady-obce-63392.html>) „*Odpovědnost můžeme rozlišit dvěma směry. Primárně je komise ze své činnosti odpovědná zřizovateli – tedy radě obce, nicméně ve věcech výkonu přenesené působnosti na svěřeném úseku ovšem odpovídá jinému orgánu odlišného od rady obce – a to starostovi (do 31. 12. 2002 byla podřízena v tomto směru okresnímu úřadu). Zde můžeme vidět jisté posílení pozice starosty obce.*“ Ojedinelé postavení zastává komise na úseku přestupků, na níž jsou kladeny různé požadavky, které jsou popsány v rámci podkapitoly o přestupkové komisi. Rada města v obci Lišov zřídila jako své orgány:

- Komisi výstavby,
- Komisi pro školství, kulturu a cestovní ruch,
- Komisi Lišovského zpravodaje,
- Komisi pro zajištění činnosti muzea.

A jako svůj zvláštní orgán pak Komise pro projednávání přestupků města Lišov.

6.4 Komise k projednávání přestupků

Zvláštní zákony stanoví za jakých podmínek a v jakém rozsahu může obec vykonávat státní správu v rámci přenesené působnosti. V pravomoci obce je podle ust. § 53, PřesZ, projednávání zejména těchto přestupků: *„přestupky proti pořádku ve státní správě ve věcech, které jsou jim svěřeny, přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti majetku, jakož i přestupky proti občanskému soužití, pokud nebyly spáchány porušením zvláštních právních předpisů o provozu na pozemních komunikacích, a přestupky na úseku vyhledávání, ochrany, využívání a dalšího rozvoje přírodních léčivých zdrojů, zdrojů přírodních minerálních vod a lázeňských míst.“* Dále pak přestupky na úseku vyhledávání, ochrany, využívání a dalšího rozvoje přírodních léčivých zdrojů, zdrojů přírodních minerálních vod a lázeňských míst.

Úkolem obecního úřad je i spravovat přestupkovou agendu. Zřízená přestupková komise má více členů, zasedá a rozhoduje ale vždy ve tříčlenném složení, jejím předsedou je advokát JUDr. Rudolf Hrubý, který splňuje základní podmínku, že předsedou komise k projednávání přestupku je osoba s právním vzděláním. Pro ostatní členy komise zákon nezakládá žádné další podmínky či kritéria na členství, proto se členem komise může stát libovolný občan obce. Ve společnosti stále převažuje názor, že z důvodu praktičnosti by většina členů resp. nadpoloviční většina komise má být tvořena ze členů zastupitelstva obce. V obci Lišov tomu není jinak.

Komise zasedá podle potřeby dle počtu přestupků a její zasedání vede předseda komise. O přestupku koná komise ústní jednání, které je neveřejného charakteru. Komise k projednávání přestupků může určit, že jednání nebo nějaká z částí jednání budou veřejné. Vždy ale dbá na ochranu utajovaných informací a ochranu práv účastníků.

Předtím, než člen komise nastoupí do své funkce, je jeho povinností složit slib člena komise. Složení komise se neodráží na výsledcích komunálních voleb, při poslední změně ve vedení města bylo starostou potvrzeno, že komise může nadále zasedat ve stejném složení a nemusí být tudíž zřízena komise nová. Ke členům komise se nevztahuje žádná časová lhůta

jejich funkčního období, je vždy výlučně rozhodnutím starosty, zda zanechá přestupkovou komisi ve složení, v jakém fungovala v době funkčního období předchozího starosty nebo zda si pro své funkční období jmenuje komisi s novými členy. S ohledem na dlouhodobou zkušenost jednotlivých členů komise se její složení příliš nemění.

Jako druhoinstanční orgán slouží v rámci správního úseku, oddělení přestupků Magistrátu města České Budějovice. Má tedy pro přestupkové řízení, konané v Lišově, funkci odvolacího orgánu.

6.5 Administrativní stránka přestupkové agendy

Mezi písemnosti, vztahující se k přestupkové agendě, patří všechny záznamy, zvukového a obrazového charakteru. Všechny písemnosti musí být vždy náležitě označeny, důležité je zejména vyznačit všechna data, která mohou být zásadní při počítání následných lhůt. Každé přestupkové řízení je řádně označeno jednacím číslem a vede se o něm správní spis. Všechny úkony jednotlivých řízení musejí být náležitě zaznamenány do spisu. Obsahuje tedy veškerá oznámení, rozhodnutí, potvrzení, výpovědi svědků, znalecké posudky, různé listiny a zejména pak protokol o průběhu řízení.

Jelikož v praktické části diplomové práce budu pracovat se statistickými výkazy o přestupcích, tak bych zde o nich ráda uvedla několik informací. Obecní úřad je povinný do poloviny měsíce ledna zpracovat statistický výkaz o přestupcích za období uplynulého roku a zaslat jej nadřízenému orgánu. Ten z něj pak může vyvodit různá stanoviska, na jejichž základě utvoří preventivní opatření. Z výkazu jsou patrné základní údaje o přestupcích, v jakých stádiích se právě řízení nacházejí, počty spáchaných přestupků, jejich základní rozdělení, případně další poznatky o přestupcích.

PRAKTICKÁ ČÁST

Cíl práce

Cílem praktické části této závěrečné diplomové práce je popsat statistický vývoj přestupkovosti v letech 2007 až 2012 v obci Lišov a z dostupných dat následně odpovědět na stanovené výzkumné otázky.

V praktické části diplomové práce jsem uskutečnila kvantitativně orientovaný výzkum, který si dal za cíl komparovat data, získaná z evidence přestupkové agendy a poskytnout je široké veřejnosti, obohatit její vědění tak, aby nabyté informace mohla využít i v běžném životě. Ze zjištěných dat chci vyvodit následující odpovědi. Jaké jsou nejčastěji páchané přestupky, jakou fází řízení je nejčastěji ukončováno přestupkové řízení, mění se struktura a počet přestupků v průběhu posledních deseti let, na kolik účastníků řízení využije řízení v druhém stupni? Abych byla schopna zodpovědět předchozí otázky, využila jsem informací z teoretické části práce a dostupných informací z přestupkové agendy.

Dle mého názoru by závěry vyvozené ze zjištěných informací měly být dále publikovány, nejen v rámci mé diplomové práce, ale pravidelně informovat veřejnost, místní základní školu, střední odborné učiliště či členy místních spolků. Také by mohly být zveřejňovány v místním zpravodaji. Takováto následná osvěta by mohla napomoci utváření preventivních programů, opatření či zaměření se na výchovu mládeže v rámci zjištěného výskytu příslušného rizikové chování. Osobně jsem příklonná k názoru, že následná represe (podobou sankcí, ochranných opatření, či samotné účasti na přestupkovém řízení) nemůže dosáhnout stejně významných výsledků jako dlouhodobá prevence.

Metodologie

Výzkumná část diplomové práce byla zpracována formou kvantitativně orientovaného výzkumu. K realizaci výzkumu byla použita technika analýzy dat, pomocí čárkové metody, přičemž použitá data vycházela z evidence přestupkové agendy a statistických výkazů o přestupcích.

Harmonogram výzkumu:

Sběr dat: duben 2013

Zpracování a interpretace dat: květen 2013

Stanovení výzkumných otázek

Níže jsem si stanovila základní otázku a následující dílčí podotázky, jejichž cílem je nepřímou na tuto základní otázku odpovědět.

Základní výzkumná otázka

Jaký je statistický vývoj přestupkovosti v letech 2007 až 2012 v obci Lišov?

Otázka č. 1

Jaký je poměr mezi přestupky, které byly projednány, zastaveny, odloženy a postoupeny v rámci ohlášených přestupků?

Otázka č. 2

Kolik přestupků páchají osoby starší 18 let a kolik přestupků osoby mladší 18 let?

Otázka č. 3

Jaký druh přestupků je nejčastějším druhem přestupku v obci Lišov?

Otázka č. 4

Je častěji využíváno formy klasického správního řízení nebo zkrácených přestupkových řízení?

Otázka č. 5

V jaké míře využívají účastníci řízení opravného prostředku odvolání a jaký je nejčastěji jeho výsledek?

Výzkumné šetření

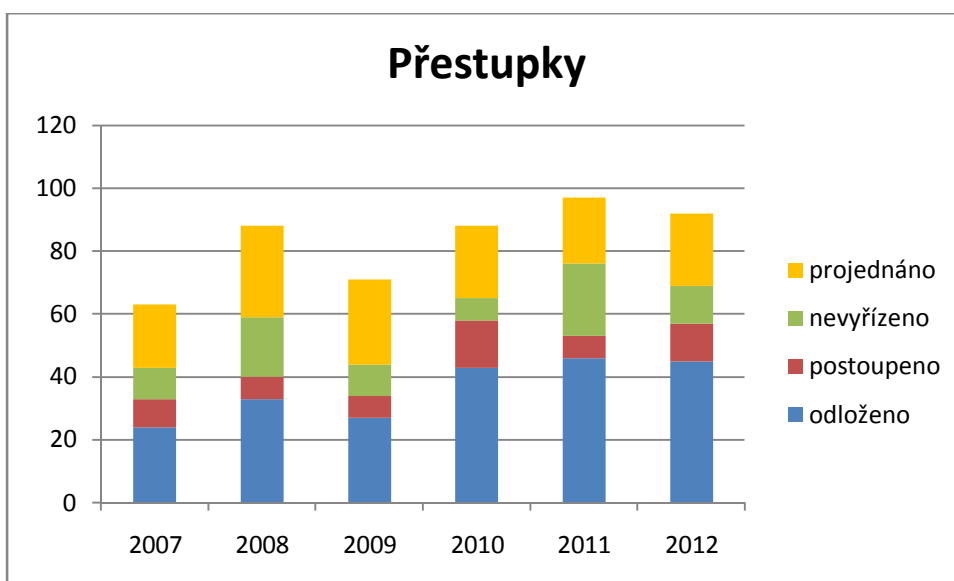
Jako výzkumný vzorek mi posloužily spisy z evidence přestupkové agendy, které spravuje Městský úřad v Lišově. Vyhodnocení dat, které jsem získala výzkumným šetřením, jsem provedla samostatně, bezprostředně po prostudování potřebných údajů. Zvolila jsem k tomuto účelu metodu uspořádání dat a sestavování tabulek četností. Data jsem uspořádala do jednotlivých tabulek a utvořila grafy. Ke každé tabulce s grafem jsem uvedla několik informací, které slouží k popisu získaných dat.

Tabulka 1

	celkem k vyřízení	odloženo	postoupeno	nevyřízeno	projednáno
2007	63	24	9	10	20
2008	88	33	7	19	29
2009	71	27	7	10	27
2010	88	43	15	7	23
2011	97	46	7	23	21
2012	92	45	12	12	23

Tabulka č.1 vychází ze statistických údajů, evidovaných v rámci přestupkové agendy a podává přehled o celkovém počtu přestupků, podaných k projednání od roku 2007 až 2012 na území obce města Lišov a formu, v jaké byly vyřízeny (řízení bylo odloženo, bylo postoupeno k vyřízení jinému orgánu, v daném roce nebylo vyřízeno a bylo přesunuto do dalšího roku, bylo projednáno a v daném roce vyřízeno) a jejich jednotlivý počet v daném roce.

Graf 1

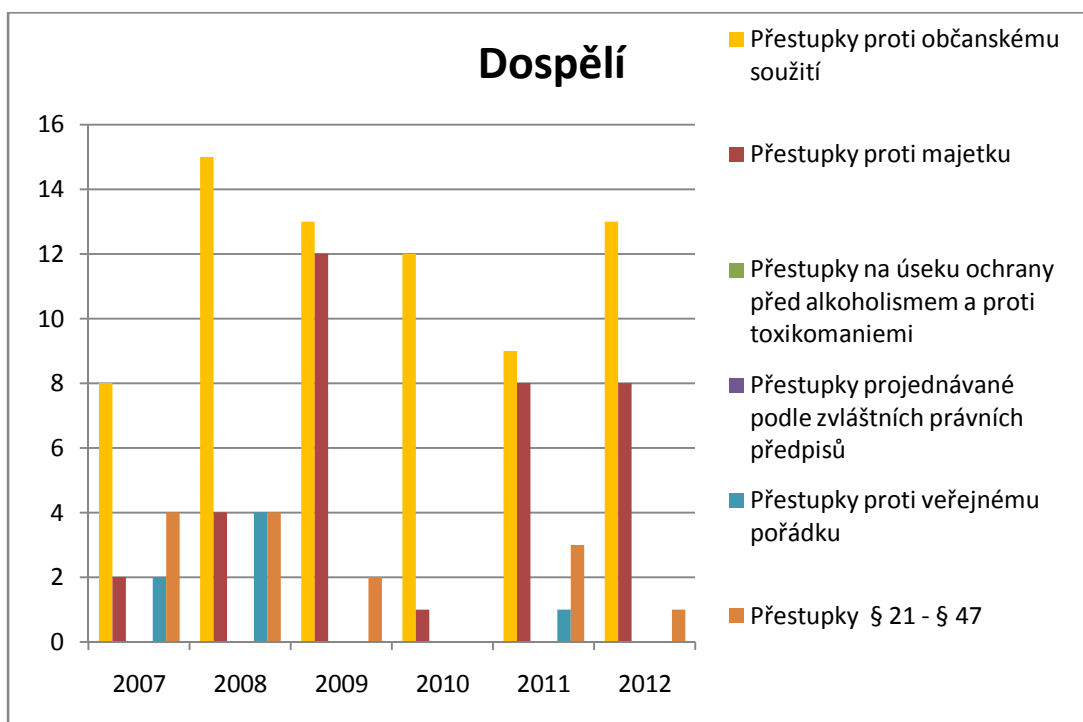
Graf č.1 vychází ze statistických údajů, uvedených v tabulce č. 1 a uvádí přehled o celkovém počtu přestupků, podaných k projednání od roku 2007 až 2012 na území obce města Lišov a formu, v jaké byly vyřízeny (řízení bylo odloženo, bylo postoupeno k vyřízení jinému orgánu, v daném roce nebylo vyřízeno a bylo přesunuto do dalšího roku, bylo projednáno a v daném roce vyřízeno) a jejich jednotlivý počet v daném roce.

Tabulka 2

Rok	Přestupky proti občanskému soužití	Přestupky proti majetku	Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a proti toxikomaniemi	Přestupky projednávané podle zvláštních právních předpisů	Přestupky proti veřejnému pořádku	Přestupky § 21 - § 47
2007	8	2	0	0	2	4
2008	15	4	0	0	4	4
2009	13	12	0	0	0	2
2010	12	1	0	0	0	0
2011	9	8	0	0	1	3
2012	13	8	0	0	0	1

Tabulka č. 2 vychází ze statistických údajů, evidovaných v rámci přestupkové agendy a podává přehled o jednotlivých druzích přestupků od roku 2007 až 2012 na území obce města Lišov, které byly spáchány osobami staršími 18 let. Přestupky člení do pěti skupin (přestupky proti občanskému soužití; přestupky proti majetku; přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a proti toxikomaniemi; přestupky, projednávané podle zvláštních právních předpisů, přestupky proti veřejnému pořádku) a pro každý rok udává jejich počet.

Graf 2

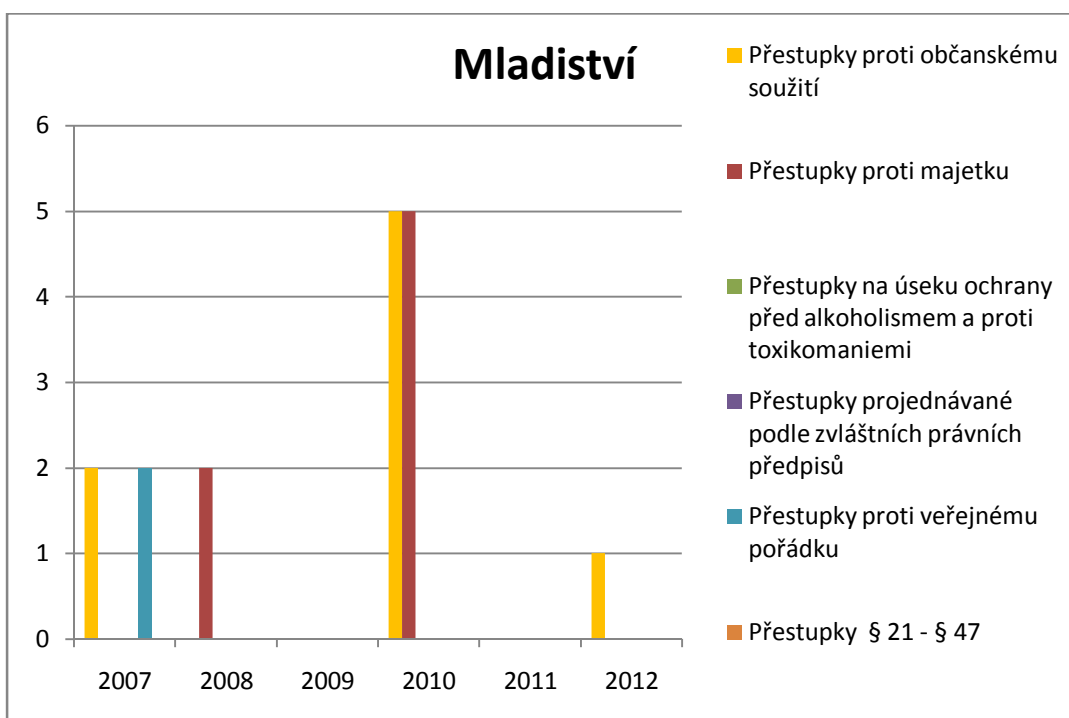
Graf č. 2 vychází ze statistických údajů, uvedených v tabulce č. 2 a podává přehled o jednotlivých druzích přestupků od roku 2007 až 2012 na území obce města Lišov, které byly spáchány osobami staršími 18 let. Přestupky člení do pěti skupin (přestupky proti občanskému soužití; přestupky proti majetku; přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a proti toxikomaniemi; přestupky, projednávané podle zvláštních právních předpisů, přestupky proti veřejnému pořádku) a pro každý rok udává jejich počet.

Tabulka 3

Rok	Přestupky proti občanskému soužití	Přestupky proti majetku	Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a proti toxikomaniemi	Přestupky projednávané podle zvláštních právních předpisů	Přestupky proti veřejnému pořádku	Přestupky § 21 - § 47
2007	2	0	0	0	2	0
2008	0	2	0	0	0	0
2009	0	0	0	0	0	0
2010	5	5	0	0	0	0
2011	0	0	0	0	0	0
2012	1	0	0	0	0	0

Tabulka č. 3 vychází ze statistických údajů, evidovaných v rámci přestupkové agendy a podává přehled o jednotlivých druzích přestupků od roku 2007 až 2012 na území obce města Lišov, které byly spáchány osobami mladšími 18 let. Přestupky člení do pěti skupin (přestupky proti občanskému soužití; přestupky proti majetku; přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a proti toxikomaniemi; přestupky, projednávané podle zvláštních právních předpisů, přestupky proti veřejnému pořádku) a pro každý rok udává jejich počet.

Graf 3

Graf č. 3 vychází ze statistických údajů, uvedených v tabulce č. 2 a podává přehled o jednotlivých druzích přestupků od roku 2007 až 2012 na území obce města Lišov, které byly spáchány osobami mladšími 18 let. Přestupky člení do pěti skupin (přestupky proti občanskému soužití; přestupky proti majetku; přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a proti toxikomaniemi; přestupky, projednávané podle zvláštních právních předpisů, přestupky proti veřejnému pořádku) a pro každý rok udává jejich počet.

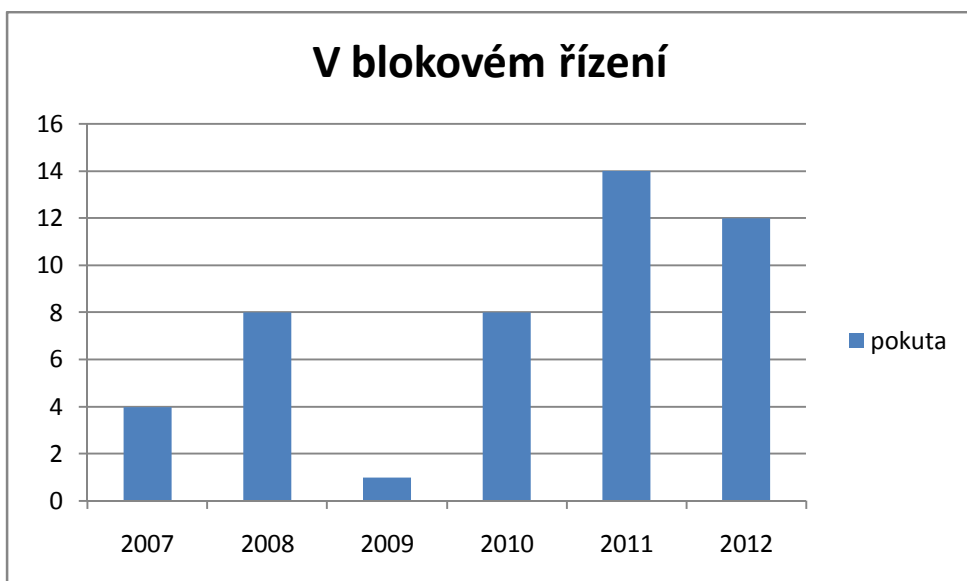
Tabulka 4

	příkazní řízení		blokové řízení	správní řízení					
	pokuta	napomenutí		pokuta	bez sankce	napomenutí	pokuta	zákaz činnosti	propadnutí věci
2007	4	3	4	1	1	4	0	0	3
2008	8	4	8	0	1	3	0	0	5
2009	9	1	1	2	2	11	0	0	1
2010	6	6	8	0	6	11	0	0	0
2011	3	4	14	0	0	0	0	0	0
2012	3	2	12	0	0	1	0	0	5

Tabulka č. 4 vychází ze statistických údajů, evidovaných v rámci přestupkové agendy a podává přehled o jednotlivých druzích sankcí, které byly ukládány pachatelům, a to v letech

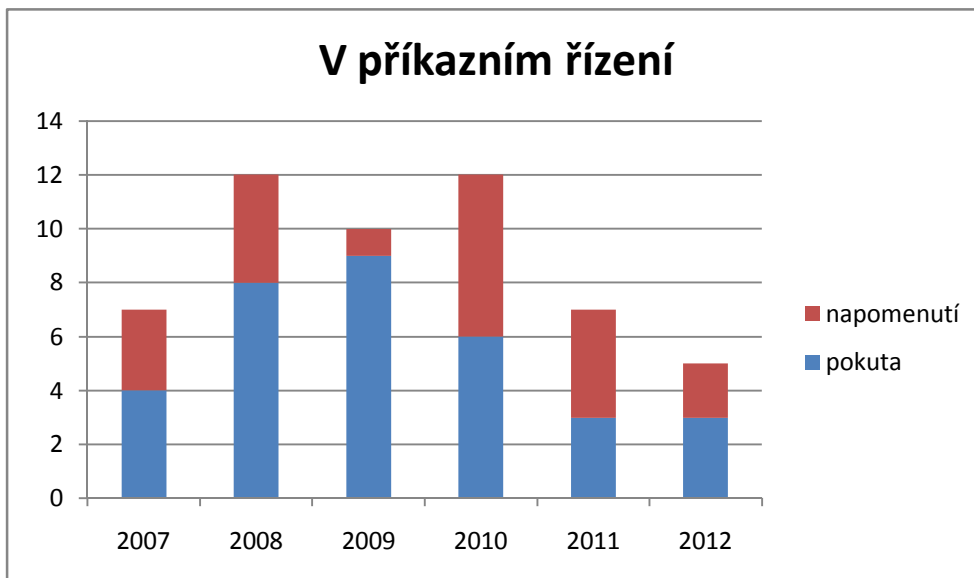
2007 až 2012 na území obce města Lišov. Tabulka dále rozlišuje, zda sankce byla uložena ve správním, příkazním nebo blokovém řízení a pro každý rok udává jejich počet.

Graf 4

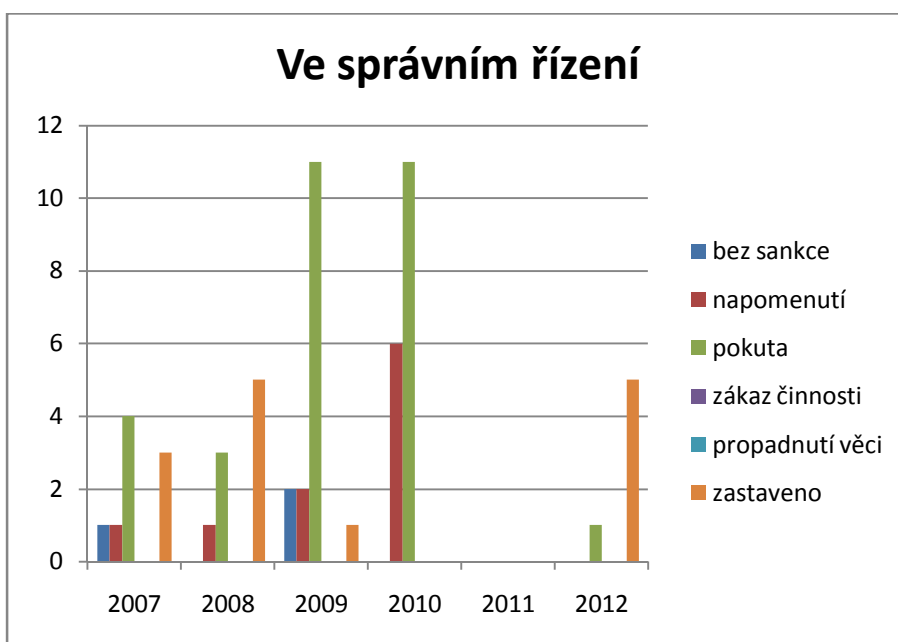
Graf č. 4 vychází ze statistických údajů, uvedených v tabulce č. 4 a podává přehled o počtu udělených pokut v rámci blokového řízení v období 2007 až 2012 na území obce města Lišov.

Graf 5

Graf č. 5 vychází ze statistických údajů, uvedených v tabulce č. 4 a podává přehled o počtu a druhích sankcí, ukládaných v rámci příkazního řízení v letech 2007 až 2012 na území obce města Lišov.

Graf 6

Graf č. 6 vychází ze statistických údajů, uvedených v tabulce č. 4 a podává přehled o počtu a druzích sankcí (napomenutí; pokuta; zákaz výkonu činnosti; propadnutí věci, která byla použita ke spáchání přestupku, zastavení přestupkového řízení nebo řízení, v kterém nedošlo k uložení sankce), ukládaných v rámci správního řízení v letech 2007 až 2012 na území obce města Lišov.

Tabulka 5

rok	potvrzených odvolání	změněných odvolání	zrušených odvolání	celkově podaných
2007	0	0	0	0
2008	0	0	1	1
2009	1	0	0	1
2010	0	0	0	0
2011	0	0	0	0
2012	0	1	3	4

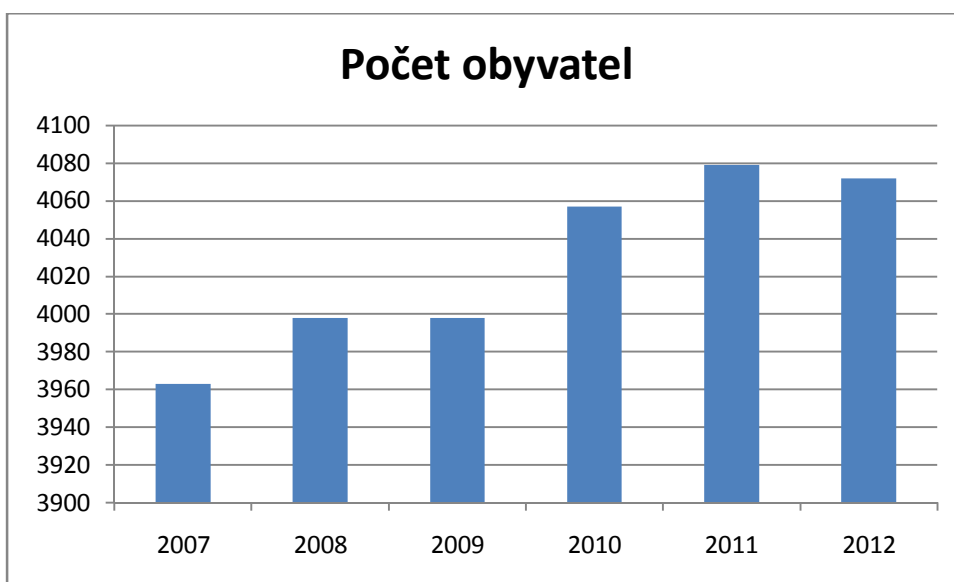
Tabulka č. 5 eviduje počet odvolání, podaných proti rozhodnutí orgánu, jednajícího v prvním stupni a dále popisuje, jakým způsobem byla tato odvolání vyřízena (potvrzením odvolání, změnou odvolání nebo zrušením odvolání) a jejich počet v průběhu roku 2007 až 2012.

Tabulka 6

rok	počet obyvatel
2007	3963
2008	3998
2009	3998
2010	4057
2011	4079
2012	4072

Tabulka č. 6 popisuje vývoj počtu obyvatel na území obce Lišov v rámci let 2007 až 2012.

Graf 7

Graf č. 7 vychází ze statistických údajů, uvedených v tabulce č. 6 a 6 popisuje vývoj počtu obyvatel na území obce Lišov v rámci let 2007 až 2012.

Výsledky

Na základě provedené analýzy vyplývající z grafu č. 1 lze konstatovat tyto závěry. Počet přestupků v posledních 6 letech má vzestupnou tendenci, uvažíme-li však vzrůstající počet obyvatel obce (graf č. 7), nedá se prokazatelně konstatovat, že v současnosti by bylo přestupků páčáno více než před šesti lety. V roce 2007 se správní orgán měl zabývat 63 přestupky, 24 jich bylo odloženo, 20 projednáno, 9 postoupeno jinému orgánu a 10 nevyřízeno a přesunuto k vyřízení v následujícím roce. V roce 2008 se správní orgán měl zabývat 88 přestupky, 33 jich bylo odloženo, 29 projednáno, 7 postoupeno jinému orgánu a 19 nevyřízeno a přesunuto k vyřízení v následujícím roce. V roce 2009 se správní orgán měl

zabývat 71 přestupky, 27 jich bylo odloženo, 27 projednáno, 7 postoupeno jinému orgánu a 10 nevyřízeno a přesunuto k vyřízení v následujícím roce. V roce 2010 se správní orgán měl zabývat 88 přestupky, 43 jich bylo odloženo, 23 projednáno, 15 postoupeno jinému orgánu a 7 nevyřízeno a přesunuto k vyřízení v následujícím roce. V roce 2011 se správní orgán měl zabývat 97 přestupky, 46 jich bylo odloženo, 23 projednáno, 7 postoupeno jinému orgánu a 12 nevyřízeno a přesunuto k vyřízení v následujícím roce. V roce 2012 se správní orgán měl zabývat 92 přestupky, 45 jich bylo odloženo, 23 projednáno, 12 postoupeno jinému orgánu a 12 nevyřízeno a přesunuto k vyřízení v následujícím roce. Celkově mělo být řešeno na 499 přestupků, přičemž 43,7% případů bylo odloženo, 11,5% přestupků bylo postoupeno jinému orgánu, 16,2% nebylo řízení v daném roce vyřízeno a bylo přesunuto do dalšího roku a 28,7 % přestupků bylo projednáno v rámci přestupkového řízení.

U grafů č. 2 a č. 3 lze konstatovat, že panuje nepoměr mezi počtem projednaných přestupků, páchaných mladistvými a počtem projednaných přestupků, páchaných dospělými osobami. Celkový součet přestupků, za které byli mladiství pachatelé postihováni v průběhu posledních šesti let, činí 17, zatímco součet přestupků, za které byli dospělí pachatelé postihováni v průběhu posledních šesti let, je 126.

Z hlediska jednotlivých druhů přestupků byly zjištěny tyto výsledky. Z hlediska četnosti jsou v největším počtu (součet 78) zastoupeny přestupky proti občanskému soužití, ať u mladistvých, tak u dospělých, dále přestupky proti majetku (součet 42), dále přestupky právně kvalifikované v § 21 - § 47 (součet 14), přestupky proti veřejnému pořádku (součet 9), přestupky jiného druhu prošetřovány nebyly.

Budeme-li se zabývat otázkou, jaký druh řízení byl nejčastěji uplatňován a jaký druh sankce je následně ukládán, dostaneme se k těmto výsledkům (grafy č. 4, 5, 6). V rámci zkrácených řízení bylo projednáno 100 přestupků (v příkazním řízení 53, v blokovém řízení 47), zatímco v klasickém správním řízení 49. Nejčastější ukládanou formou sankce je pokuta, která byla uložena v 96 případech, v rámci všech druhů řízení. Napomenutí bylo zvoleno ve 24 případech. Ve 3 případech orgány sankci neuložily a ve 14 bylo řízení zastaveno. Jinou sankci přestupková komise během roku 2007 až 2012 neuložila.

Údaje, plynoucí z tabulky č. 5 jsou následující. Odvolání, podaných mezi roky 2007 až 2012, bylo celkově 6. Z čehož největší míře v roce 2012. Jejich výsledkem nejčastěji bylo jejich zamítnutí (4 případy), 1 potvrzeno a 1 v rámci odvolacího řízení změněno.

Shrnutí

V teoretické části této diplomové práce jsem nastínila přehled o jednotlivých aspektech správního trestání, zákonné normy, které se této oblasti týkají, judikaturu, klasifikaci a systematicky popsat nekodifikované správní právo trestní jako takové. Podle mého názoru, největším problémem teorie správního trestání je právě nekodifikovanost celého odvětví. Normy jsou roztrženy do mnoha norem, v rámci celého právního systému. Řízením o nich se pak zabývá mnoho orgánů, ať již přestupková komise v rámci městských úřadů obcí či disciplinární komise v rámci vysokých škol pro disciplinární delikty.

V praktické části bylo mým cílem komparovat informace, získané teoretickou částí, a práce s daty, které jsem získala z reálných řízení o přestupcích, o kterých bylo v letech 2007 až 2012 v rámci obce jednáno.

Závěr

Hlavním cílem této závěrečné diplomové práce bylo podat ucelený obraz o stavu správního trestání na teoretické a praktické úrovni a popsat statistický vývoj přestupkovosti v letech 2007 až 2012 v obci Lišov. Teoretickou část své diplomové práce zabývající se správním právem trestním jsem dle svého názoru popsala dostatečně. V praktické části jsem zanalyzovala dostupná data poskytnutá místním obecním úřadem.

Tato diplomová práce se zabývá tematikou správního trestání konkrétně přestupků a přestupkového řízení v podmínkách obce s pověřeným obecním úřadem, zkušenostmi a poznatky z vývoje správního trestání od roku 2007 do roku 2012.

V konkrétních podmínkách sledovaného města Lišov s pověřeným obecním úřadem, kde rada města zřídila komisi pro projednávání přestupků, je vývoj přestupkovosti v letech 2007 až 2012 následující. Počet přestupků za sledované období, resp. podání občanů či státních nejčastěji policejních orgánů má mírně zvyšující se tendenci. K určitým změnám však dochází, a to zejména ve způsobu páčání přestupků.

Jelikož řešení přestupků podle nového správního řádu je značně administrativně a právně náročné upouští často přestupková komise od klasického správního řízení a volí alternativní způsoby vyřešení přestupku, nejčastěji uznání viny obviněného a zaplacení pokuty.

Největším nedostatkem oblasti projednávání přestupků je podle mého názoru samotná přestupková agenda. Každoroční výkazy, je sice správní úřad povinen začátkem roku sepsat a zaslat na krajský úřad a Ministerstvo vnitra, ale dále s nimi již nepracuje. Domnívám se, že by bylo vhodné, aby evidovaná statistika byla podkladem pro místní základní školu, odborné

učiliště či lokální spolky, a právě v rámci těchto organizací lze učinit náležitou osvětu i pouze informovat o možných rizicích. Výsledky, přehledně zobrazené v tabulkách a grafech mohou posloužit jako podklad pro výklad práva v hodinách výchovy k občanství základní školy. Je sice hezké, že údaje z přestupkové agendy jsou v nějaké formě evidovány, ale podle mého názoru by měly být dále publikovány a poskytnuty veřejnosti, aby mohly posloužit i k dalším účelům. Tím, že informace získané právě evidováním přestupků se sami šidíme o cenný zdroj informací, z kterých by mohly vycházet preventivní programy.

Přestupková komise často využívá zkrácených druhů řízení oproti klasickému správnímu řízení, výhodou blokového a příkazního řízení je právě rychlost, hospodárnost a jednoduchost. V rámci přestupkových řízení se nejčastěji jedná o přestupcích proti občanskému soužití, do této kategorie spadají různé urážky na cti, posměch, drobná ublížení na zdraví, hrubé jednání, protiprávní jednání s rasovým podtextem, osobně bych tuto kategorii zaštitila módním slovem šikana. Jak vidno, do této kategorie se schová spousta činů, kterých se proti sobě dopouštějí jedinci, kteří jsou ve vzájemném sporu. Budeme-li se zabývat sankcemi, které přestupková komise volí, jako adekvátní trest za spáchání přestupku je nejčastěji volena pokuta. De facto to vyplývá i z přestupkového zákona, který ji zmiňuje prakticky ve všech paragrafech jako formu sankce za případné provinění. Překvapující informací pro mě spíše bylo, že pohlédneme-li na počet uložených pokut a částku, která byla na pokutách vybrána, dostaneme se na hodnotu průměrně 500 Kč na 1 pokutu. Přestupkový zákon v tomto směru umožňuje daleko vyšší částku. V některých případech mi přijde, že tato částka by pachatele v žádném případě neodradila v následné recidivě. Dále lze konstatovat, že v posledních 5 letech nebylo uloženo jediné ochranné opatření. V letošním roce došlo k novince v možnosti ukládání sankcí. A to, že lze i jako sankci uložit ‚zákaz pobytu‘. Jak se tato sankce ujme, ukáže až čas.

Na závěr bych ráda konstatovala, že oblast správního trestání má velký potenciál v oblasti místní správy, kde se lidé vzájemně znají, jsou ve vzájemném kontaktu a tím pádem se i mají možnost vzájemně ovlivňovat. Proto by má práce mohla posloužit jako určitá forma osvěty či námět pro širokou veřejnost, aby se lidé začali více zajímat o běžný chod života v jejich městě s veškerými jejich riziky.

Na závěr bych ráda konstatovala, že oblast správního trestání má velký potenciál v oblasti místní správy, kde se lidé vzájemně znají, jsou ve vzájemném kontaktu a tím pádem se i mají možnost vzájemně ovlivňovat. Zákon č.200/1990 Sb., o přestupcích, po mnoho let i přes své určité nedostatky, nesporně významným způsobem, napomáhá vést občany

k dodržování ochrany veřejného pořádku, občanského soužití a majetku. Proto by má práce mohla posloužit jako určitá forma osvěty či námět pro širokou veřejnost, aby se lidé začali více zajímat o běžný chod života v jejich městě s veškerými jejich riziky.

Zdroje a literatura

ČERNÝ, J. a kolektiv, *Přestupkové řízení*, 8. vydání, Praha: Nakladatelství Linde Praha a.s., 2004. ISBN 80-7179-789-9.

ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V., TAUBER, M., *Přestupkové právo*, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů, 16. aktualizované vydání podle právního stavu k 1. 6. 2009, Praha: Nakladatelství Linde Praha a.s., 2009. 13 s. ISBN 978-80-7201-768-3.

GERLOCH, A. *Teorie práva*. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. 308 s. ISBN 978-80-7380-233-2.

HENDRYCH, D. a kolektiv, *Správní právo*, Obecná část, 7. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-049-2.

HORZINKOVÁ E., ČECHMÁNEK B., *Přestupky a správní trestání*, Právní úprava k 1. 5. 2008, Praha: Eurounion Praha, s.r.o., 2008. 159 s. ISBN 978-80-7317-069-1.

JANKŮ, M. *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha : C.H. Beck, 2006. xxviii, 642 s (Beckovy mezioborové učebnice) ISBN 8071794996.

KOVÁŘ. *Lišov*. 2004.

MATES, P. a kolektiv, *Základy správního práva trestního*, 3. vydání, Praha: C.H. Beck, 2002. 224 s. ISBN 80-7179-789-9.

PRŮCHA, P.: *Správní právo, obecná část, (učebnice)* 7. doplněné a aktualizované vydání. 7. vydání. Brno: MU Brno - Doplněk Brno, 2007. 418 s. ISBN 978-80-210-427.

PRŮCHA, P. *Správní právo - obecná část*. 8., doplněné a aktualizované vydání. Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 2012, s. 380.

SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. Praha: ASPI, a. s., 2005. 380 s. ISBN 80-7357-060-2.

SKULOVÁ, S. a kolektiv, *Správní právo procesní*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7380-110-6.

VLČEK, E. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. str. 30.

Internetové zdroje

DOLEČEK, M. *Přestupky a správní delikty v podnikání* [online]. 18. 6. 2010 [cit. 2. 4. 2003]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/prestupky-spravni-podnikani-opu-4634.html>

DOUDOVÁ, P. *Přezkum správních rozhodnutí* [online]. 21.3.2002. [cit. 5. 4. 2003].
Dostupné z: <http://spravni.juristic.cz/149119/clanek/spravni1.html>

KOLMAN, P. *Pořádková pokuta ve správním řízení* [online]. 8/2008 [cit. 10. 4. 2003].
Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/poradkova-pokuta-ve-spravnim-rizeni.aspx>

KOLMAN, P. *Orgány zastupitelstva obce a rady obce* [online]. 29.7.2010 [cit. 12. 4. 2003].
Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/organy-zastupitelstva-obce-a-rady-obce-63392.html>

KRÁLÍKOVÁ, A. *Nekonečný boj za rovnoprávnost*[online]. 14.11.2003 [cit. 12. 5. 2003].
Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=154164>

STANĚK, L. *Judikatura přestupky* [online]. [cit. 15. 4. 2003]. Dostupné z:
www.pardubickykraj.cz/viewDocument.asp?document=12450

SCHLESINGER, P. *Základní principy fungování obce a jejích Orgánů*[online]. [cit. 10. 6. 2013]. Dostupné z:<http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/b1fb85e1-199c-4d77-9329-68fa9467ee26.pdf>

Zákony a judikatura

Zákon č.200/1990 Sb., o přestupcích

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 As 10/2006 – 57